

OFFICIAL VOLLEYBALL RULES
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΒΟΛΕΪ

1999 - 2000

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ
9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1999

ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ
ΔΙΕΞΑΧΘΟΥΝ ΠΡΙΝ Η ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΤΟΥ 2000
ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ 1^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
2000

Federation Internationale de Volleyball
9 SEPTEMBER 1999

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ Τ.Ε.Φ.Α.Α ΑΘΗΝΑΣ:

ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΪΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΜΕΛΗ Ε.Ε.Π. ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ Τ.Ε.Φ.Α.Α
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΘΗΝΑ 2000

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΒΟΛΕΪ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ F.I.V.B.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ Ι
ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Κεφάλαιο Πρώτο
Εγκαταστάσεις και Εξοπλισμός

1. Αγωνιστικός Χώρος (Διάγρ. 1&2)
  - 1.1 Διαστάσεις
  - 1.2 Επιφάνεια αγωνιστικού χώρου
  - 1.3 Γραμμές αγωνιστικού χώρου
  - 1.4 Ζώνες και περιοχές
  - 1.5 Θερμοκρασία
  - 1.6 Φωτισμός
2. Φιλές και στυλοβάτες (Διάγρ. 3)
  - 2.1 Ύψος φιλέ
  - 2.2 Κατασκευή
  - 2.3 Πλάγιες ταινίες
  - 2.4 Αντένες
  - 2.5 Στυλοβάτες
  - 2.6 Συμπληρωματικός εξοπλισμός
3. Μπάλες
  - 3.1 Πρότυπα
  - 3.2 Ομοιομορφία στις μπάλες
  - 3.3 Σύστημα με 3 μπάλες

Κεφάλαιο Δεύτερο
Συμμετέχοντες

4. Ομάδες
  - 4.1 Σύνθεση ομάδας
  - 4.2 Θέση ομάδας
  - 4.3 Αθλητική περιβολή
  - 4.4 Αλλαγές στην αθλητική περιβολή
  - 4.5 Απαγορευμένα αντικείμενα
5. Επικεφαλείς ομάδων
  - 5.1 Αρχηγός
  - 5.2 Βοηθός προπονητή

Κεφάλαιο Τρίτο Μορφή Αγώνα

- 6. Κατάκτηση πόντου, νικητής ενός σετ & νικητής του αγώνα
- 6.1 Κατάκτηση πόντου
- 6.2 Νικητής ενός σετ
- 6.3 Νικητής του αγώνα
- 6.4 Αποκλεισμός & μη-πλήρης ομάδα

- 7. Δομή αγώνα
- 7.1 Κλήρωση
- 7.2 Περίοδος προθέρμανσης
- 7.3 Παράταξη ομάδας
- 7.4 Θέσεις
- 7.5 Λάθος θέσεις
- 7.6 Περιστροφή
- 7.7 Λάθος περιστροφής

- 8. Αλλαγή αθλητών
- 8.1 Περιορισμοί στις αλλαγές
- 8.2 Κατ' εξαίρεση αλλαγή
- 8.3 Αλλαγή λόγω αποκλεισμού
- 8.4 Αντικανονική αλλαγή
- 8.5 Ο παίκτης "libero"

Κεφάλαιο Τέταρτο Ενέργειες Παιχνιδιού

- 9. Αγωνιστικές καταστάσεις
- 9.1 Μπάλα εντός φάσης
- 9.2 Μπάλα εκτός φάσης
- 9.3 Μπάλα "ΜΕΣΑ"
- 9.4 Μπάλα "ΕΞΩ"

- 10 Το παίξιμο της μπάλας
- 10.1 Χτυπήματα ομάδων
- 10.2 Χαρακτηριστικά χτυπημάτων
- 10.3 Σφάλματα στο χτύπημα της μπάλας

- 11. Μπάλα στο φιλέ
- 11.1 Μπάλα που διασχίζει το φιλέ
- 11.2 Μπάλα που ακουμπά το φιλέ
- 11.3 Μπάλα στο φιλέ

- 12. Αθλητής στο φιλέ
- 12.1 Επαφή πέρα από το φιλέ
- 12.2 Πέρασμα κάτω από το φιλέ
- 12.3 Επαφή με το φιλέ
- 12.4 Σφάλματα αθλητών στο φιλέ

- 13. Σερβίς
- 13.1 Πρώτο σερβίς στο σετ
- 13.2 Σειρά στο σερβίς
- 13.3 Εγκριση για σερβίς
- 13.4 Εκτέλεση σερβίς
- 13.5 Προπέτασμα
- 13.6 Σφάλματα στο σερβίς
- 13.7 Σφάλματα στο σερβίς και στις θέσεις

- 14. Επιθετικό κτύπημα
- 14.1 Επιθετικό κτύπημα
- 14.2 Περιορισμοί στο επιθετικό κτύπημα
- 14.3 Σφάλματα στο επιθετικό κτύπημα

- 15. Μπλοκ
- 15.1 Ορισμός του μπλοκ
- 15.2 Επαφή στο μπλοκ
- 15.3 Μπλοκ στην περιοχή του αντιπάλου
- 15.4 Μπλοκ και κτυπήματα ομάδας
- 15.5 Μπλοκ στο σερβίς
- 15.6 Σφάλματα στο μπλοκ

Κεφάλαιο Πέμπτο Διακοπές και καθυστερήσεις

- 16. Κανονικές διακοπές του αγώνα
- 16.1 Αριθμός κανονικών διακοπών
- 16.2 Αίτημα για κανονικές διακοπές
- 16.3 Διαδοχικές διακοπές
- 16.4 Τάϊμ-άουτ και τεχνικά τάϊμ-άουτ
- 16.5 Αλλαγή αθλητή
- 16.6 Αντικανονικά αιτήματα

- 17. Καθυστερήσεις αγώνα
- 17.1 Τύποι καθυστερήσεων
- 17.2 Ποινές για καθυστερήσεις

- 18. Κατ' εξαίρεση διακοπές του αγώνα
- 18.1 Τραυματισμός
- 18.2 Εξωτερική παρέμβαση
- 18.3 Παρατεταμένες διακοπές

- 19. Διαλείμματα και Αλλαγή Γηπέδων
- 19.1 Διαλείμματα
- 19.2 Αλλαγή γηπέδων

Κεφάλαιο Έκτο Συμπεριφορά Συμμετεχόντων

- 20. Απαιτήσεις συμπεριφοράς

- 20.1 Αθλητική συμπεριφορά
- 20.2 Τίμιο παιχνίδι

- 21. Ανάρμοστη συμπεριφορά και ποινές
- 21.1 Ανάρμοστη συμπεριφορά
- 21.2 Ανάρμοστη συμπεριφορά που επιφέρει ποινές
- 21.3 Κλίμακα ποινών
- 21.4 Εφαρμογή ποινών ανάρμοστης συμπεριφοράς
- 21.5 Ανάρμοστη συμπεριφορά πριν και μεταξύ των σετ
- 21.6 Κάρτες ποινών

ΤΜΗΜΑ ΙΙ
ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ,
ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΗΜΑΤΑ

- 22. Σώμα Διαιτητών και διαδικασίες
- 22.1 Σύνθεση
- 21.2 Διαδικασίες

- 23. Πρώτος διαιτητής
- 23.1 Θέση
- 23.2 Εξουσία
- 23.3 Καθήκοντα

- 24. Δεύτερος διαιτητής
- 24.1 Θέση
- 24.2 Εξουσία
- 24.3 Καθήκοντα

- 25. Σημειωτής
- 25.1 Θέση
- 25.2 Καθήκοντα

- 26. Κριτές γραμμών
- 26.1 Θέση
- 26.2 Καθήκοντα

- 27. Επίσημα σήματα
- 27.1 Χειροσήμανση διαιτητών
(Διάγραμμα 11)
- 27.2 Σήματα κριτών γραμμών με σημαία
(Διάγραμμα 12)

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Παράρτημα
Φύλλο αγώνα και ο τρόπος συμπλήρωσής του
(Διάγραμμα 13)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ

Το βόλεϊ (Πετοσφαίριση) είναι ένα άθλημα που παίζεται από δύο ομάδες σε ένα γήπεδο το οποίο χωρίζεται από ένα φιλέ (δίχτυ). Υπάρχουν διάφορες εκδόσεις για συγκεκριμένες περιπτώσεις ώστε να προσφέρουν στον καθένα τη δυνατότητα να παίξει το άθλημα διαφορετικά.

Ο σκοπός του αγώνα είναι το πέρασμα της μπάλας πάνω από το φιλέ ώστε να κτυπήσει στο έδαφος μέσα στο γήπεδο της αντίπαλης ομάδας, καθώς και να εμποδιστεί η προσπάθεια της αντίπαλης ομάδας να κάνει το ίδιο. Η ομάδα έχει τρία κτυπήματα για να επιστρέψει την μπάλα (συν την επαφή του μπλοκ)

Η μπάλα αρχίζει να παίζεται με το σερβίς: κτύπημα από τον αθλητή που σερβίρει να στείλει την μπάλα πάνω από το φιλέ στην περιοχή του αντιπάλου. Η φάση συνεχίζεται έως ότου η μπάλα κτυπήσει στο έδαφος, βγει “άουτ” ή όταν κάποια ομάδα αποτύχει να την επιστρέψει σωστά.

Στο Βόλεϊ, η ομάδα που κερδίζει τη φάση πετυχαίνει ένα πόντο (Rally Point System). Όταν η ομάδα που δέχεται το σερβίς κερδίζει τη φάση πετυχαίνει επίσης πόντο και το δικαίωμα να σερβίρει, ενώ οι αθλητές της περιστρέφονται κατά μία θέση προς τα δεξιά, όπως οι δείκτες του ρολογιού.

ΤΜΗΜΑ Ι
ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

1. ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ (Διαγρ. 1^α, 1β & 2)

Ο αγωνιστικός χώρος περιλαμβάνει τον κυρίως αγωνιστικό χώρο και την ελεύθερη ζώνη. Θα πρέπει να είναι ορθογώνιος και συμμετρικός.

1.1 ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Ο κυρίως αγωνιστικός χώρος είναι ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο με διαστάσεις 18 X 9 μ. περιβαλλόμενος από μία ελεύθερη ζώνη με πλάτος 3μ. τουλάχιστον προς όλες τις πλευρές.

Το ελεύθερο αγωνιστικό διάστημα είναι το διάστημα πάνω από τον αγωνιστικό χώρο το οποίο είναι ελεύθερο από οποιοδήποτε εμπόδιο. Το ελεύθερο αυτό διάστημα θα πρέπει να έχει τουλάχιστον 7μ. ύψος από την επιφάνεια του γηπέδου.

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., η ελεύθερη ζώνη θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 5μ. από τις πλάγιες γραμμές και 8μ. από τις τελικές γραμμές. Το ελεύθερο αγωνιστικό διάστημα θα πρέπει να έχει τουλάχιστον 12,5 μ. ύψος από την επιφάνεια του γηπέδου.

1.2 ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

1.2.1 Η επιφάνεια θα πρέπει να είναι επίπεδη, οριζόντια και ομοιόμορφη. Δεν πρέπει να παρουσιάζει κανένα κίνδυνο για τραυματισμό των αθλητών. Απαγορεύεται ο αγώνας να γίνεται σε ανώμαλες ή ολισθηρές επιφάνειες.

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., επιτρέπονται μόνο ξύλινες ή συνθετικές επιφάνειες. Κάθε επιφάνεια θα πρέπει να εγκρίνεται προηγουμένως από την F.I.V.B.

1.2.2 Σε κλειστά γήπεδα, η επιφάνεια του αγωνιστικού χώρου θα πρέπει να έχει ανοικτό χρώμα.

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., απαιτούνται λευκά χρώματα για τις γραμμές. Απαιτούνται επίσης διαφορετικά χρώματα μεταξύ τους, για τον αγωνιστικό χώρο και για την ελεύθερη ζώνη.

1.2.3 Σε ανοικτά γήπεδα, επιτρέπεται μία κλίση 5 χιλ. ανά μέτρο για αποστράγγιση. Απαγορεύεται οι γραμμές του αγωνιστικού χώρου να είναι κατασκευασμένες από στερεό υλικό.

1.3 ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

1.3.1 Όλες οι γραμμές έχουν πλάτος 5 εκ. Θα πρέπει να έχουν ανοικτό χρώμα και διαφορετικό από το δάπεδο και από οποιοσδήποτε άλλες γραμμές.

1.3.2 Οριοθετικές γραμμές
Δύο πλάγιες γραμμές και δύο τελικές γραμμές σχηματίζουν τον αγωνιστικό χώρο. Τόσο οι πλάγιες όσο και οι τελικές γραμμές συμπεριλαμβάνονται στις διαστάσεις του αγωνιστικού χώρου.

1.3.3 Κεντρική γραμμή
Ο άξονας της κεντρικής γραμμής χωρίζει τον αγωνιστικό χώρο σε δύο ίσες περιοχές, με διαστάσεις 9Χ9 μ. η κάθε μία. Αυτή η γραμμή επεκτείνεται κάτω από το φιλέ από τη μία πλάγια γραμμή μέχρι την άλλη.

1.3.4 Γραμμή επίθεσης
Σε κάθε περιοχή του αγωνιστικού χώρου, υπάρχει η γραμμή επίθεσης, σε απόσταση 3μ. από την κεντρική γραμμή του γηπέδου, ορίζοντας την εμπρός ζώνη (κανόνας 1.4.1).

Για τις Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της F.I.V.B. η γραμμή της επίθεσης επεκτείνεται με την προσθήκη διακεκομμένων γραμμών από τις πλάγιες γραμμές, με πέντε μικρές γραμμές μήκους 15 εκ. και πλάτους 5 εκ. κάθε μία, ζωγραφισμένες σε απόσταση 20 εκ. η μία από την άλλη και σε ένα συνολικό μήκος 1.75 μ.

1.4 ΖΩΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

1.4.1 Εμπρός ζώνη
Σε κάθε γήπεδο, η εμπρός ζώνη οριοθετείται από τον άξονα της κεντρικής γραμμής και τη γραμμή της επίθεσης που χαράσσεται 3 μ. πίσω από αυτό τον άξονα (συμπεριλαμβάνεται το πλάτος της)

Η εμπρός ζώνη θεωρείται ότι επεκτείνεται πέραν των πλάγιων γραμμών έως το τέλος της ελεύθερης ζώνης.

1.4.2 Ζώνη σερβίς
Η ζώνη του σερβίς είναι μία περιοχή πλάτους 9 μ. πίσω από την τελική γραμμή (η τελική γραμμή δεν συμπεριλαμβάνεται)

Περιορίζεται κάθετα από δύο μικρές γραμμές μήκους 15 εκ. η κάθε μία, σχεδιασμένες 20 εκ. πίσω από την τελική γραμμή ως

επέκταση των πλάγιων γραμμών. Και οι δύο μικρές γραμμές συμπεριλαμβάνονται στο πλάτος της ζώνης σερβίς.

Σε βάθος, η ζώνη σερβίς επεκτείνεται έως το τέλος της ελεύθερης ζώνης.

- 1.4.3 Ζώνη αλλαγής
Η ζώνη αλλαγής οριοθετείται από την επέκταση των δύο γραμμών επίθεσης έως το τραπέζι του σημειωτή.
- 1.4.4 Περιοχή προθέρμανσης
Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., οι περιοχές προθέρμανσης, διαστάσεων 3 X 3 μ. περίπου, βρίσκονται στις δύο γωνίες προς τις πλευρές των πάγκων, εκτός της ελεύθερης ζώνης (Διάγραμμα 1).
- 1.4.5 Περιοχή ποινών
Η περιοχή ποινών, διαστάσεων περίπου 1 X 1 μ. εξοπλισμένη με 2 καρέκλες, βρίσκεται πίσω από τον πάγκο κάθε ομάδας (διάγραμμα 1). Η περιοχή αυτή ορίζεται με κόκκινη γραμμή πλάτους 5 εκ.

1.5 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Η ελάχιστη θερμοκρασία δεν πρέπει να είναι κάτω των 10°C (50°F).

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., η μέγιστη θερμοκρασία δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 25°C (77°F) και η ελάχιστη δεν πρέπει να είναι κάτω των 16°C (61°F)

1.6 ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., ο φωτισμός του αγωνιστικού χώρου θα πρέπει να είναι 1000 έως 1500 lux υπολογιζόμενος σε απόσταση 1 μέτρου πάνω από την επιφάνεια του αγωνιστικού χώρου

2. ΦΙΛΕΣ ΚΑΙ ΣΤΥΛΟΒΑΤΕΣ (διάγραμμα 3)

2.1 ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΕ

- 2.1.1 Τοποθετημένος κάθετα πάνω από την κεντρική γραμμή, υπάρχει ένας φιλές του οποίου η πάνω πλευρά βρίσκεται σε ύψος 2,43 μ. για τους άνδρες και 2,24 μ. για τις γυναίκες.
- 2.1.2 Το ύψος του μετριέται από το κέντρο του αγωνιστικού χώρου. Το ύψος του φιλέ (επάνω από τις δύο πλάγιες γραμμές) θα πρέπει

να είναι ακριβώς το ίδιο και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το επίσημο ύψος πέραν των 2 εκατοστών.

2.2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Ο φιλές έχει πλάτος 1 μέτρου και μήκος 9,50 μέτρων, είναι δε κατασκευασμένος από τετράγωνο μαύρο πλέγμα 10 εκατοστών (Διάγραμμα 3).

Στην κορυφή του υπάρχει μία οριζόντια ταινία, πλάτους 5 εκατοστών, κατασκευασμένη από αναδιπλούμενο λευκό καναβάτσο και ραμμένη καθ' όλο το μήκος της. Κάθε άκρο της ταινίας έχει μία τρύπα, μέσα από την οποία περνά ένα κορδόνι που δένει την ταινία στους στυλοβάτες ώστε να διατηρείται η κορυφή της τεντωμένη.

Εντός της ταινίας υπάρχει ένα εύκαμπτο καλώδιο ώστε να δένεται ο φιλές στους στυλοβάτες και να διατηρείται η κορυφή του τεντωμένη.

Στο κάτω μέρος του φιλέ (χωρίς οριζόντια ταινία) υπάρχει ένα σχοινί, περασμένο μέσα από τα πλέγματα ώστε να δένεται στους στυλοβάτες και να διατηρείται το κάτω μέρος του φιλέ τεντωμένο.

2.3 ΠΛΑΓΙΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

Δύο λευκές ταινίες είναι δεμένες κάθετα στο φιλέ και τοποθετημένες ακριβώς επάνω από κάθε πλάγια γραμμή

Αυτές έχουν πλάτος 5 εκατοστά και μήκος 1 μέτρο, και θεωρούνται ως μέρη του φιλέ.

2.4 ΑΝΤΕΝΕΣ

Αντένα είναι μία εύκαμπτη ράβδος μήκους 1,80 μέτρου και διαμέτρου 10 χιλιοστών κατασκευασμένη από φάϊμπερ γκλας ή παρόμοιο υλικό.

Δύο αντένες είναι τοποθετημένες στο εξωτερικό μέρος κάθε πλάγιας ταινίας και βρίσκονται στις αντίθετες πλευρές του φιλέ (Διάγραμμα 3).

Τα 80 άνω εκατοστά κάθε αντένας προεξέχουν πάνω από το φιλέ και είναι τεντωμένα με λωρίδες των 10 εκατοστών σε χρωματισμό που δημιουργεί αντίθεση, κατά προτίμηση κόκκινο λευκό.

Οι αντένες θεωρούνται ως μέρος του φιλέ και πλευρικά καθορίζουν το οριοθετημένο διάστημα (Διάγραμμα 5, Κανόνας 11.1.1)

2.5 ΣΤΥΛΟΒΑΤΕΣ

- 2.5.1.1 Οι στυλοβάτες που στηρίζουν το φιλέ, τοποθετούνται σε απόσταση 0,50 - 1,00 μέτρα έξω από τις πλάγιες γραμμές (Διάγραμμα 3). Έχουν ύψος 2,55 μέτρα και κατά προτίμηση είναι ρυθμιζόμενοι.

Για όλες τις Παγκόσμιες και Διεθνείς Διοργανώσεις, οι στυλοβάτες που στηρίζουν τον φιλέ πρέπει να είναι τοποθετημένοι 1 μέτρο έξω από τις πλάγιες γραμμές, εκτός αν υπάρξει έγκριση της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας (F.I.V.B.)

- 2.5.2 Οι στυλοβάτες είναι κυλινδρικοί και ομαλοί, τοποθετημένοι στο έδαφος χωρίς σύρματα. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν επικίνδυνες ή εμποδίζουσες κατασκευές στήριξης.

2.6 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Όλος ο συμπληρωματικός εξοπλισμός καθορίζεται από τους κανονισμούς της F.I.V.B.

3. ΜΠΑΛΕΣ

3.1 ΠΡΟΤΥΠΑ

Η μπάλα πρέπει να είναι σφαιρική, κατασκευασμένη εξωτερικά από εύκαμπτο δέρμα μέσα στο οποίο θα υπάρχει σαμπρέλα από λάστιχο ή παρόμοιο υλικό.

Το χρώμα της πρέπει να είναι ομοιόμορφο και ανοικτό ή συνδυασμός χρωμάτων.

Το συνθετικό υλικό του δέρματος και ο συνδυασμός των χρωμάτων που θα χρησιμοποιούνται στις επίσημες Διεθνείς Διοργανώσεις πρέπει να ακολουθεί τις προδιαγραφές της F.I.V.B.

Η περιφέρειά της είναι 65-67 εκατοστά και το βάρος της 260-280 γραμμάρια.

Η εσωτερική της πίεση πρέπει να είναι 0,30 έως 0,325 κιλά ανά τετρ. εκατοστό (294,3 έως 318,82 mbar ή hPa).

3.2 ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ ΣΤΙΣ ΜΠΑΛΕΣ

Όλες οι μπάλες που χρησιμοποιούνται σε έναν αγώνα θα πρέπει να έχουν τις ίδιες προδιαγραφές σχετικά με την περιφέρεια, το βάρος, την πίεση, τον τύπο το χρώμα κ.λπ.

Στις Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B. θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τρεις μπάλες εγκεκριμένες από την F.I.V.B. εκτός αν εγκριθεί διαφορετικά από την F.I.V.B.

3.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΜΠΑΛΕΣ

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., θα χρησιμοποιούνται τρεις μπάλες. Σε αυτή την περίπτωση, τοποθετούνται έξι επαναφορείς της μπάλας, ένας σε κάθε γωνία της ελεύθερης ζώνης και ένας πίσω από κάθε διαιτητή (Διάγραμμα 10).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

4. ΟΜΑΔΕΣ

4.1 ΣΥΝΘΕΣΗ ΟΜΑΔΑΣ

- 4.1.1 Μία ομάδα μπορεί να αποτελείται από 12 αθλητές το μέγιστο, έναν προπονητή, ένα βοηθό προπονητή, ένα γυμναστή και έναν ιατρό. Ένας από τους αθλητές είναι ο αρχηγός της ομάδας, ο οποίος θα αναφέρεται στο φύλλο αγώνος.

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., ο ιατρός θα πρέπει να έχει εγκριθεί προηγουμένως από την F.I.V.B..

- 4.1.2 Κάθε ομάδα έχει το δικαίωμα να δηλώσει, μεταξύ των 12 παικτών της ομάδας, έναν (1) εξειδικευμένο αμυντικό παίκτη με την ιδιότητα "libero" (κανόνας 8.5).

- 4.1.3 Ένας από τους παίκτες της ομάδας, εκτός του libero, είναι ο αρχηγός της, ο οποίος και αναγράφεται στο φύλλο αγώνος.

- 4.1.4 Μόνο οι αθλητές που είναι εγγεγραμμένοι στο φύλλο αγώνος μπορούν να μπουν στο γήπεδο και να αγωνιστούν σε αγώνα. Όταν ο προπονητής και ο αρχηγός της ομάδας υπογράψουν το φύλλο αγώνος, τότε οι εγγεγραμμένοι αθλητές δεν μπορούν να αλλαχτούν.

4.2 ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

- 4.2.1 Οι αθλητές που δεν συμμετέχουν στον αγώνα θα πρέπει είτε να κάθονται στον πάγκο της ομάδας τους είτε να βρίσκονται στον χώρο προθέρμανσής τους (κανόνας 1.4.4). Ο προπονητής και τα άλλα μέλη της ομάδας κάθονται στον πάγκο, αλλά μπορούν προσωρινά να τον εγκαταλείπουν (κανόνας 5.2.3).

Οι πάγκοι για τις ομάδες βρίσκονται δίπλα στο τραπέζι του σημειωτή έξω από την ελεύθερη ζώνη (Διάγραμμα 1).

- 4.2.2 Μόνο τα μέλη των ομάδων επιτρέπεται να κάθονται στον πάγκο κατά τη διάρκεια του αγώνα και να συμμετέχουν στην προθέρμανση (Κανόνας 4.1.1).

- 4.2.3 Οι παίκτες που δεν μετέχουν στο παιχνίδι μπορούν να προθερμαίνονται χωρίς μπάλες ως εξής:

- 4.2.3.1 Κατά τη διάρκεια του αγώνα: στην περιοχή προθέρμανσης (κανόνας 1.4.4)

4.2.3.2 Κατά τη διάρκεια των κανονικών διακοπών του αγώνα (time-out) στην ελεύθερη ζώνη πίσω από την αγωνιστική τους περιοχή.

4.2.4 Κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων μεταξύ των σετ, δύναται να χρησιμοποιούνται μπάλες από τους αθλητές για προθέρμανση στην ελεύθερη ζώνη.

4.3 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΒΟΛΗ

Η αθλητική περιβολή ενός αθλητή αποτελείται από μία φανέλα, παντελονάκι, κάλτσες και αθλητικά παπούτσια.

4.3.1 Οι φανέλες, τα παντελονάκια και οι κάλτσες θα πρέπει να είναι ομοιόμορφα, (εκτός του παίκτη libero, κανόνας 8.5) καθαρά για όλη την ομάδα.

4.3.2 Τα αθλητικά παπούτσια θα πρέπει να είναι ελαφριά και ευλύγιστα με λαστιχένιες ή δερμάτινες σόλες χωρίς τακούνια.

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B. για τους άνδρες, το χρώμα των παπουτσιών θα πρέπει να είναι ομοιόμορφο για την ομάδα, αλλά οι μάρκες δύνανται να διαφέρουν σε χρώμα και σχέδιο. Οι φανέλες και τα παντελονάκια πρέπει να ακολουθούν τις προδιαγραφές της F.I.V.B.

4.3.3 Οι φανέλες των αθλητών πρέπει να είναι αριθμημένες από το 1 έως το 18.

4.3.3.1 Ο αριθμός πρέπει να είναι τοποθετημένος επάνω στη φανέλα στο κέντρο της μπροστινής και της πίσω πλευράς. Το χρώμα και η φωτεινότητα των αριθμών θα πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με το χρώμα και τη φωτεινότητα των φανέλων.

4.3.3.2 Ο αριθμός θα πρέπει να έχει ύψος 15 εκατοστών τουλάχιστον στο στήθος και 20 εκατοστών στην πλάτη. Η λωρίδα που θα σχηματίζει τους αριθμούς θα πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 2 εκατοστά.

Για τις Παγκόσμιες και Διεθνείς Διοργανώσεις, ο αριθμός των παικτών πρέπει να αναγράφεται και στο παντελονάκι στην πλευρά του δεξιού σκέλους. Ο αριθμός πρέπει να έχει 4 έως 6 εκατοστά ύψος και η λωρίδα που σχηματίζει τους αριθμούς θα πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 1 εκατοστό.

4.3.4 Ο αρχηγός της ομάδας θα πρέπει να έχει στη φανέλα του / της μία λωρίδα 8 X 2 εκατοστά που θα υπογραμμίζει τον αριθμό στο στήθος.

4.3.5 Απαγορεύεται να φοριούνται στολές χωρίς επίσημους αριθμούς (Κανόνας 4.3.3) ή διαφορετικού χρώματος από τους άλλους αθλητές (Κανόνας 4.3.1), εκτός του libero (κανόνας 8.5).

4.4 ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ

Ο πρώτος διαιτητής δύναται να επιτρέψει σε έναν ή περισσότερους αθλητές τα εξής:

4.4.1 να παίξει ξυπόλητος

4.4.2 να αλλάξει βρεγμένες στολές μεταξύ των σετ ή μετά από αλλαγή, με την προϋπόθεση ότι το χρώμα, το σχέδιο και ο αριθμός της νέας στολής να είναι τα ίδια.

4.4.3 να παίξουν με τις φόρμες τους λόγω ψυχρού καιρού, με την προϋπόθεση ότι έχουν το ίδιο χρώμα και σχέδιο για όλη την ομάδα (εκτός του libero), καθώς και να είναι αριθμημένες βάσει του Κανόνα 4.3.3.

4.5 ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

4.5.1 Απαγορεύεται να φορούν αντικείμενα που δύναται να προκαλέσουν τραυματισμό, ή να δώσουν τεχνητό πλεονέκτημα στον αθλητή.

4.5.2 Οι αθλητές μπορούν να φορούν γυαλιά με δική τους ευθύνη.

5. ΕΠΙΚΕΦΑΛΕΙΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Τόσο ο αρχηγός της ομάδας όσο και ο προπονητής είναι υπεύθυνοι για τη συμπεριφορά και την πειθαρχία των μελών της ομάδας τους.

5.1 ΑΡΧΗΓΟΣ

5.1.1 ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ, ο αρχηγός της ομάδας υπογράφει το φύλλο αγώνος και αντιπροσωπεύει την ομάδα του / της στην κλήρωση.

5.1.2 ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, ο αρχηγός της ομάδας ενεργεί ως αρχηγός εφόσον αγωνίζεται. Όταν ο αρχηγός της ομάδας δεν αγωνίζεται, τότε ο προπονητής ή ο ίδιος ο αρχηγός θα ορίσει έναν άλλον αθλητή εντός του αγωνιστικού χώρου, ο οποίος θα αναλάβει χρέη αρχηγού του αγώνα. Αυτός ο αρχηγός διατηρεί τις υποχρεώσεις του / της, είτε έως αντικατασταθεί, ο αρχηγός της ομάδας επιστρέψει στον αγώνα, είτε έως ότου τελειώσει το σετ.

Όταν η μπάλα είναι εκτός φάσης, μόνο ο αρχηγός του αγώνα, από όλα τα μέλη της ομάδας, μπορεί να μιλήσει στους διαιτητές:

- 5.1.2.1 για να ζητήσει εξηγήσεις για την εφαρμογή ή την ερμηνεία των Κανονισμών, και επίσης να μεταφέρει αιτήματα ή ερωτήματα των συναθλητών του / της. Εάν η εξήγηση δεν ικανοποιεί τον αρχηγό του αγώνα, τότε θα πρέπει να δηλώσει αμέσως στο διαιτητή το δικαίωμα να καταγράψει επίσημη ένσταση στο φύλλο αγώνα στο τέλος του αγώνα (Κανόνας 23.2.4).
- 5.1.2.2 να ζητήσει έγκριση:
  - α) για αλλαγή εξοπλισμού
  - β) για την επιβεβαίωση των θέσεων των ομάδων
  - γ) για τον έλεγχο του δαπέδου, του φιλέ, της μπάλας κ.λπ.
- 5.1.2.3 για να ζητήσει τάϊμ-άουτ και αλλαγές αθλητών (Κανόνας 16.2.1)
- 5.1.3 ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, ο αρχηγός της ομάδας:
  - 5.1.3.1 ευχαριστεί τους διαιτητές και υπογράφει το φύλλο αγώνα επιβεβαιώνοντας έτσι το αποτέλεσμα.
  - 5.1.3.2 εάν αυτός / αυτή (ή ο αρχηγός του αγώνα που έχει αντικατασταθεί) έχει εκφράσει προηγουμένως κάποια διαφωνία με τον πρώτο διαιτητή, αυτή η διαφωνία δύναται να επιβεβαιωθεί και να καταγραφεί στο φύλλο αγώνος ως επίσημη ένσταση (Κανόνας 5.1.2α).
- 5.2 ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ
  - 5.2.1 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο προπονητής κατευθύνει την ομάδα του / της, έξω από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Επιλέγει την αρχική παράταξη, τις αλλαγές, και παίρνει τάϊμ άουτ για να δώσει οδηγίες. Για αυτές τις λειτουργίες, οι επίσημες επαφές του / της, γίνονται με το δεύτερο διαιτητή.
  - 5.2.2 ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ, ο προπονητής καταγράφει ή ελέγχει τα ονόματα και τους αριθμούς των αθλητών του / της στο φύλλο αγώνος, και κατόπιν το υπογράφει.
  - 5.2.3 ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, ο προπονητής:
    - 5.2.3.1 πριν αρχίσει κάθε σετ, δίνει στη σημειωτή ή στο δεύτερο διαιτητή το φύλλο παράταξης με τους αθλητές που θα ξεκινήσουν το σετ, πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο.
    - 5.2.3.2 κάθεται στον πάγκο, κοντύτερα στο σημειωτή, αλλά, μπορεί να απομακρυνθεί προσωρινά.

5.2.3.3 ζητά τάϊμ άουτ και αλλαγές αθλητών

5.2.3.4 μπορεί, όπως και τα άλλα μέλη της ομάδας, να δίνει οδηγίες στους αθλητές που αγωνίζονται. Ο προπονητής μπορεί να δίνει αυτές τις οδηγίες ενώ στέκει ή κινείται μέσα στην ελεύθερη ζώνη μπροστά από τον πάγκο της ομάδας του/της κατά μήκος της γραμμής επίθεσης και μέχρι την περιοχή προθέρμανσης χωρίς να εμποδίζει ή να καθυστερεί τον αγώνα.

5.3 ΒΟΗΘΟΣ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗ

5.3.1 Ο βοηθός προπονητή κάθεται στον πάγκο της ομάδας, αλλά δεν έχει το δικαίωμα να παρεμβαίνει στον αγώνα.

5.3.2 Σε περίπτωση που ο προπονητής πρέπει να εγκαταλείψει την ομάδα του / της, ο βοηθός προπονητή δύναται να αναλάβει τα καθήκοντα του προπονητή κατόπιν αιτήματος του αρχηγού του αγώνα και με την έγκριση του πρώτου διαιτητή, όπως αυτά περιγράφονται για τον προπονητή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΟΡΦΗ ΑΓΩΝΑ

- 6. ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΟΝΤΟΥ, ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΝΟΣ ΣΕΤ ΚΑΙ ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ
  - 6.1 ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΟΝΤΟΥ
    - 6.1.1 Σφάλμα
Όταν μία ομάδα κάνει μία ενέργεια ενάντια στους Κανονισμούς, η τους παραβιάζει με κάποιο άλλο τρόπο, σφυρίζετε σφάλμα από κάποιον εκ των διαιτητών. Οι διαιτητές κρίνουν τα σφάλματα και καθορίζουν τις ποινές βάσει αυτών των Κανονισμών.
      - 6.1.1.1 Εάν πραγματοποιηθούν δύο ή περισσότερα σφάλματα διαδοχικά, τότε υπολογίζεται μόνο το πρώτο.
      - 6.1.1.2 Εάν πραγματοποιηθούν δύο ή περισσότερα σφάλματα ταυτόχρονα από τους αντιπάλους, δίνεται ΔΙΠΛΟ ΣΦΑΛΜΑ και η φάση επαναλαμβάνεται.
    - 6.1.2 Συνέπειες ενός σφάλματος
Η συνέπεια ενός σφάλματος είναι η απώλεια της φάσης:
      - 6.1.2.1 εάν κάποιος είχε το σερβίς, τότε αυτός κερδίζει έναν πόντο και συνεχίζει να σερβίρει.
      - 6.1.2.2 εάν ο αντίπαλος δέχθηκε το σερβίς, τότε αυτός κερδίζει ένα πόντο και το δικαίωμα να σερβίρει.
  - 6.2 ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΝΟΣ ΣΕΤ

Ενα σετ κερδίζεται (εκτός από το αποφασιστικό 5^ο σετ) από την ομάδα που θα κερδίσει πρώτη 25 πόντους με ελάχιστη διαφορά δύο πόντων. Σε περίπτωση ισοπαλίας 24-24, ο αγώνας συνεχίζεται έως ότου επιτευχθεί διαφορά δύο πόντων (26-24, 27-25).
  - 6.3 ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ
    - 6.3.1 Ο αγώνας κερδίζεται από την ομάδα που θα κερδίσει τρία σετ.
    - 6.3.2 Σε περίπτωση ισοπαλίας 2-2, το αποφασιστικό (5ο) σετ, παίζεται στους 15 πόντους με ελάχιστη διαφορά 2 πόντων.

6.4 ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΠΗΣ ΟΜΑΔΑ

- 6.4.1 Εάν κάποια ομάδα αρνείται να αγωνιστεί εφόσον έχει κληθεί, τότε θεωρείται ότι απέχει και χάνει τον αγώνα με αποτέλεσμα 0-3 (για τον αγώνα) και 0-25 (για κάθε σετ).
- 6.4.2 Εάν κάποια ομάδα, χωρίς δικαιολογημένη αιτία, δεν εμφανιστεί στον αγωνιστικό χώρο εγκαίρως, τότε θεωρείται ότι απέχει και χάνει τον αγώνα με το ίδιο αποτέλεσμα όπως στον Κανόνα 6.4.1.
- 6.4.3 Μία ομάδα που μένει “ΕΛΛΕΙΠΗΣ” για το σετ ή τον αγώνα (Κανόνας 7.3.1), χάνει το σετ ή τον αγώνα. Η αντίπαλη ομάδα λαμβάνει τους πόντους ή τους πόντους και τα σετ που χρειάζονται για να κερδίσει το σετ ή τον αγώνα. Η μη πλήρης ομάδα κρατά τους πόντους της και τα σετ.

7. ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

7.1 ΚΛΗΡΩΣΗ

Πριν την έναρξη του αγώνα, ο πρώτος διαιτητής πραγματοποιεί την κλήρωση για να αποφασιστεί το πρώτο σερβίς και οι περιοχές του αγωνιστικού χώρου στο πρώτο σετ.

Εάν παιχθεί αποφασιστικό (5ο) σετ, πρέπει να πραγματοποιήσει νέα κλήρωση.

- 7.1.1 Η κλήρωση πραγματοποιείται παρουσία των δύο αρχηγών των ομάδων.

- 7.1.2 Ο νικητής της κλήρωσης επιλέγει:

ΕΙΤΕ α) το δικαίωμα να σερβίρει ή να δεχθεί το σερβίς

ΕΙΤΕ β) την περιοχή του αγωνιστικού χώρου

Ο ηττημένος λαμβάνει την απομένουσα επιλογή.

- 7.1.3 Σε περίπτωση ξεχωριστής προθέρμανσης των ομάδων, η ομάδα που έχει το πρώτο σερβίς πηγαίνει πρώτη στο φιλέ.

7.2 ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗ

- 7.2.1 Πριν τον αγώνα, εάν οι ομάδες είχαν στη διάθεσή τους αγωνιστικό χώρο, τότε κάθε ομάδα θα έχει μία περίοδο προθέρμανσης 3 λεπτών στο φιλέ. Εάν όχι, τότε η κάθε μία θα έχει 5 λεπτά.

- 7.2.2 Εάν και οι δύο αρχηγοί συμφωνούν για ταυτόχρονη προθέρμανση στο φιλέ, οι ομάδες μπορούν να την πραγματοποιήσουν εντός 6 λεπτών ή 10 λεπτών, βάσει του Κανόνα 7.2.1
- 7.3 ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΟΜΑΔΑΣ
- 7.3.1 Πρέπει να υπάρχουν πάντοτε έξι αθλητές από κάθε ομάδα στον αγώνα.
- 7.3.1.1 Η αρχική παράταξη της ομάδας υποδεικνύει τη σειρά περιστροφής των αθλητών στον αγωνιστικό χώρο. Αυτή η σειρά πρέπει να διατηρείται κατά τη διάρκεια όλου του σετ.
- 7.3.1.2 Αν μία ομάδα ασκήσει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει έναν αμυντικό παίκτη που ονομάζεται "libero" (κανόνας 8.5) ο αριθμός του παίκτη libero πρέπει επίσης να αναγραφεί στο φύλλο αρχικών θέσεων του 1^{ου} σετ, επιπλέον από τους αριθμούς των 6 παικτών που ξεκινούν τον αγώνα.
- 7.3.2 Εάν μία ομάδα πριν την έναρξη κάθε σετ, ο προπονητής πρέπει να παρουσιάζει την αρχική παράταξη της ομάδας του/της σε ένα φύλλο αρχικής παράταξης. Το φύλλο παραδίδεται συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο στο δεύτερο διαιτητή ή στο σημειωτή.
- 7.3.3 Οι αθλητές που δεν περιλαμβάνονται στην αρχική παράταξη ενός σετ είναι οι αναπληρωματικοί αυτού του σετ.
- 7.3.4 Όταν παραδοθεί το φύλλο της αρχικής παράταξης στο δεύτερο διαιτητή ή στο σημειωτή, καμία αλλαγή στην αρχική παράταξη δεν εγκρίνεται χωρίς κανονική αλλαγή.
- 7.3.5 Εάν παρουσιαστεί κάποια ασυμφωνία μεταξύ του φύλλου της αρχικής παράταξης και των πραγματικών θέσεων των αθλητών στον αγωνιστικό χώρο πριν την έναρξη του σετ, τότε οι θέσεις θα πρέπει να διορθωθούν βάσει της σειράς που υποδεικνύεται στο φύλλο αρχικής παράταξης. Δεν υπάρχει καμία ποινή γι' αυτό.
- 7.3.5.1 Εάν ανακαλυφθεί μια τέτοια διαφορά πριν από την έναρξη του σετ, οι παίκτες πρέπει να τοποθετηθούν στις αντίστοιχες θέσεις σύμφωνα με το φύλλο αρχικών θέσεων χωρίς καμία ποινή.
- 7.3.5.2 Ομοίως, εάν υπάρχει κάποιος αθλητής στον αγωνιστικό χώρο ο οποίος δεν αναφέρεται στο φύλλο αρχικής παράταξης, πριν την έναρξη του σετ, τότε η αρχική παράταξη στον αγωνιστικό χώρο θα πρέπει να διορθωθεί βάσει του φύλλου αρχικής παράταξης. Δεν υπάρχει καμία ποινή γι' αυτό.

- 7.3.5.3 Ομοίως, εάν ο προπονητής επιθυμεί να κρατήσει τους μη αναφερόμενους στο φύλλο αρχικής παράταξης αθλητές στον αγωνιστικό χώρο, τότε θα πρέπει να ζητήσει κανονική αλλαγή ή αλλαγές, οι οποίες θα καταγραφούν στο φύλλο αγώνος.
- 7.4 ΘΕΣΕΙΣ
- Την στιγμή που η μπάλα χτυπιέται από τον αθλητή που κάνει το σερβίς, κάθε ομάδα θα πρέπει να βρίσκεται μέσα στη δική της περιοχή με τη σειρά περιστροφής (εκτός του αθλητή που σερβίρει).
- 7.4.1 Οι θέσεις των αθλητών είναι αριθμημένες ως εξής:
- 7.4.1.1 Οι τρεις παίκτες κατά μήκος του φιλέ, είναι οι αθλητές της μπροστινής γραμμής και καταλαμβάνουν τις θέσεις 4 (μπροστά-αριστερά), 3 (μπροστά-κέντρο) και 2 (μπροστά-δεξιά).
- 7.4.1.2 Οι άλλοι τρεις είναι οι αθλητές της πίσω γραμμής καταλαμβάνοντας τις θέσεις 5 (πίσω-αριστερά), 6 (πίσω-κέντρο) και 1 (πίσω-δεξιά).
- 7.4.2 Σχέση των θέσεων αναμεταξύ των παικτών
- 7.4.2.1 Κάθε αθλητής της πίσω γραμμής θα πρέπει να βρίσκεται σε απόσταση από το φιλέ μεγαλύτερη του αντίστοιχου αθλητή της μπροστινής γραμμής.
- 7.4.2.2 Οι αθλητές της μπροστινής γραμμής και της πίσω γραμμής, αντίστοιχα, θα πρέπει να είναι τοποθετημένοι πλάγιως σύμφωνα με τη σειρά που υποδεικνύεται στον Κανόνα 7.4.1.
- 7.4.3 Οι θέσεις των αθλητών καθορίζονται και ελέγχονται βάσει των θέσεων των πελμάτων τους που έρχονται σε επαφή με το δάπεδο ως εξής (Διάγραμμα 4):
- 7.4.3.1 Κάθε αθλητής της μπροστινής γραμμής θα πρέπει να έχει τουλάχιστον μέρος του πέλματος του/της πιο κοντά προς την κεντρική γραμμή από το πέλμα του αντίστοιχου αθλητή της πίσω γραμμής.
- 7.4.3.2 Κάθε δεξιός (αριστερός) πλάγιος αθλητής θα πρέπει να έχει τουλάχιστον μέρος του πέλματος του / της πιο κοντά προς τη δεξιά (αριστερή) πλάγια γραμμή από το πέλμα του κεντρικού αθλητή της γραμμής του.
- 7.4.4 Μόλις κτυπηθεί η μπάλα στο σερβίς, οι αθλητές μπορούν να κινούνται και να καταλαμβάνουν οποιαδήποτε θέση του γηπέδου τους και της ελεύθερης ζώνης.

7.5 ΛΑΘΟΣ ΘΕΣΕΙΣ

7.5.1 Η ομάδα πραγματοποιεί σφάλμα στις θέσεις, όταν κάποιος αθλητής δεν βρίσκεται στη σωστή θέση του / της την στιγμή που η μπάλα κτυπιέται από τον παίκτη που κάνει το σερβίς (Κανόνας 7.3 και 7.4)

7.5.2 Εάν ένας αθλητής κάνει λάθος κατά την εκτέλεση του σερβίς (Κανόνας 13.4 και 13.7.1), τότε το λάθος του αθλητή που σερβίρει, υπερισχύει του λάθους θέσης.

7.5.3 Εάν το σερβίς καταστεί λανθασμένο μετά την εκτέλεσή του (Κανόνας 13.7.2), τότε θα προσμετρηθεί ως σφάλμα η λάθος τοποθέτηση θέσεων των παικτών.

7.5.4 Μία λάθος θέση οδηγεί στα ακόλουθα αποτελέσματα:

7.5.4.1 η ομάδα τιμωρείται με απώλεια της φάσης (Κανόνας 6.1.2)

7.5.4.2 οι θέσεις των αθλητών διορθώνονται

7.6 ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ

7.6.1 Η σειρά περιστροφής καθορίζεται από την αρχική παράταξη της ομάδας και ελέγχεται με τη σειρά του σερβίς και τις θέσεις των αθλητών κατά τη διάρκεια του σετ.

7.6.2 Όταν η ομάδα που δέχεται το σερβίς κερδίζει το δικαίωμα να σερβίρει, οι αθλητές της περιστρέφονται προς τα δεξιά, σύμφωνα με τους δείκτες του ρολογιού, κατά μία θέση : ο αθλητής της θέσης 2 πηγαίνει στη θέση 1 για να κάνει σερβίς, ο αθλητής της θέσης 1 πηγαίνει στη θέση 6 κ.λπ.

7.7 ΛΑΘΟΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ

7.7.1 Μία λάθος περιστροφή πραγματοποιείται όταν το ΣΕΡΒΙΣ δεν εκτελείται βάσει της σειράς περιστροφής (Κανόνας 7.6.1). Αυτό έχει τις παρακάτω επιπτώσεις:

7.7.1.1 η ομάδα τιμωρείται με απώλεια της φάσης (Κανόνας 6.1.2)

7.7.1.2 οι θέσεις των αθλητών διορθώνονται.

7.7.2 Επιπλέον, ο σημειωτής θα πρέπει να προσδιορίσει τη συγκεκριμένη στιγμή που έγινε το λάθος και όλοι οι πόντοι που κερδίστηκαν από την στιγμή που η ομάδα υπέπεσε στο λάθος, να

ακυρωθούν. Οι πόντοι της αντίπαλης ομάδας παραμένουν σε ισχύ.

Εάν η στιγμή αυτή δεν μπορεί να προσδιοριστεί, δεν ακυρώνονται οι πόντοι, και η μόνη ποινή θα είναι η απώλεια της φάσης.

8. ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ

Αλλαγή είναι η ενέργεια κατά την οποία ένας αθλητής, μετά την καταγραφή της από τον σημειωτή, εισέρχεται στον αγωνιστικό χώρο για να καταλάβει τη θέση ενός άλλου αθλητή που με τη σειρά του πρέπει να εξέλθει από τον αγωνιστικό χώρο. Η αλλαγή απαιτεί την έγκριση των διαιτητών. Για τη διαδικασία των αλλαγών βλέπε κανόνα 16.5.

8.1 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

8.1.1 Εξι αλλαγές σε κάθε σετ, είναι ο μέγιστος αριθμός αλλαγών που επιτρέπονται σε κάθε ομάδα. Μπορούν να αντικατασταθούν ένας ή περισσότεροι αθλητές ταυτόχρονα.

8.1.2 Ένας αθλητής της αρχικής παράταξης δύναται να εγκαταλείψει τον αγώνα και να επιστρέψει, αλλά μόνο μία φορά σε κάθε σετ, και μόνο στην θέση που κατείχε στην αρχική παράταξη.

8.1.3 Ένας αναπληρωματικός μπορεί να εισέλθει στον αγώνα, αλλά μόνο μία φορά σε κάθε σετ, στη θέση ενός αθλητή της αρχικής παράταξης και μπορεί να αντικατασταθεί μόνο από τον αθλητή που αντικατέστησε ο ίδιος.

8.2 ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ένας τραυματισμένος αθλητής (εκτός του libero, κανόνας 8.5.2.4), ο οποίος δεν μπορεί να συνεχίσει τον αγώνα, θα πρέπει να αντικατασταθεί κανονικά. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, τότε η ομάδα έχει το δικαίωμα να κάνει μία κατ' εξαίρεση αλλαγή, πέραν των περιορισμών του Κανόνα 8.1

Μία κατ' εξαίρεση αλλαγή σημαίνει ότι, οποιοσδήποτε παίκτης που εκείνη τη στιγμή του τραυματισμού δεν βρίσκεται στον αγωνιστικό χώρο, εκτός του παίκτη libero ή τον αντικαταστάτη του παίκτη, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν αλλαγή για τον τραυματισμένο παίκτη. Ο αντικατασταθείς τραυματισμένος παίκτης δεν επιτρέπεται να επιστρέψει πάλι στον αγώνα.

ΣΧΟΛΙΟ

Κατ' εξαίρεση αλλαγή λόγω τραυματισμού μπορεί να γίνει από την ομάδα ελεύθερα. Ο τραυματίας παίκτης που αντικαταστάθηκε δεν επιτρέπεται να εισέλθει πάλι στον αγώνα.

8.3 ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΩ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Ενας αθλητής που ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΕΤ ή ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ (Κανόνες 21.3.2 και 21.3.3) θα πρέπει να αντικατασταθεί με κανονική αλλαγή. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, η ομάδα καθίσταται ΕΛΛΕΙΠΗΣ (Κανόνες 6.4.3 & 7.3.1).

8.4 ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

8.4.1 Μία αλλαγή είναι αντικανονική, εάν υπερβαίνει τους περιορισμούς που υποδεικνύονται στον Κανόνα 8.1 (εκτός της περίπτωσης του Κανόνα 8.2).

8.4.2 Όταν μία ομάδα έχει πραγματοποιήσει μία αντικανονική αλλαγή και ο αγώνας συνεχίστηκε (Κανόνας 9.1), τότε θα εφαρμοστεί η ακόλουθη διαδικασία:

8.4.2.1 η ομάδα τιμωρείται με απώλεια της φάσης (κανόνας 6.1.2)

8.4.2.2 η αλλαγή διορθώνεται

8.4.2.3 οι πόντοι που έχουν κερδηθεί από την στιγμή που η ομάδα υπέπεσε στο λάθος, ακυρώνονται. Οι πόντοι της αντίπαλης ομάδας διατηρούνται.

8.6 Ο ΠΑΙΚΤΗΣ "LIBERO"

8.5.1 Ο παίκτης libero πρέπει να αναγράφεται στο φύλλο αγώνα (κανόνας 4.1.2) πριν από την έναρξη του παιχνιδιού στην ειδική θέση καταχώρισης γι' αυτό. Ο αριθμός του πρέπει επίσης να προστεθεί στο φύλλο αρχικών θέσεων του πρώτου σετ (κανόνας 7.3.2.1).

8.5.2 Οι ειδικοί κανόνες για τον παίκτη libero είναι οι παρακάτω:

8.5.2.1 Αθλητική περιβολή

Ο παίκτης libero πρέπει να φοράει διαφορετικού χρώματος στολή (ή φόρμα ειδικά σχεδιασμένη) σε αντίθεση με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας. Η στολή του παίκτη libero πρέπει να έχει διαφορετικό σχέδιο (κανόνας 4.3.5) αλλά πρέπει να είναι αριθμημένη ακριβώς όπως και των υπολοίπων μελών της ομάδας.

8.5.2.2 Οι ενέργειες του παίκτη libero στο παιχνίδι:

α) στον παίκτη libero επιτρέπεται να αντικαταστήσει οποιοδήποτε παίκτη της πίσω γραμμής.

β) στον παίκτη libero περιορίζονται οι ενέργειες όπως των υπολοίπων της πίσω γραμμής και δεν επιτρέπεται να εκδηλώσει επιθετική ενέργεια από οπουδήποτε (περιλαμβανομένης της

περιοχής του και της ελεύθερης ζώνης) αν κατά τη στιγμή της επαφής του με την μπάλα είναι εξ' ολοκλήρου σε υψηλότερο σημείο από το άνω μέρος του φιλέ.

γ) στον παίκτη libero δεν επιτρέπεται να κάνει σερβίς, μπλοκ ή προσπάθεια για μπλοκ.

δ) ένας παίκτης δεν επιτρέπεται να εκδηλώσει επίθεση πάνω από το άνω μέρος του φιλέ αν η μπάλα προέρχεται από πάσα με τα δάκτυλα από τον παίκτη libero μέσα από τη δική του εμπρός ζώνη. Η μπάλα ελεύθερα μπορεί να χτυπηθεί αν ο παίκτης libero κάνει την ίδια ενέργεια από την πίσω ζώνη.

8.5.2.3

Αντικατάσταση παικτών

- α) οι αντικαταστάσεις που γίνονται με τη συμμετοχή του παίκτη libero δεν καταχωρούνται σαν κανονικές αλλαγές. Είναι απεριόριστες αλλά πρέπει να μεσολαβήσει μία φάση μεταξύ εξόδου και εισόδου του στον αγωνιστικό χώρο. Ο παίκτης libero μπορεί να αντικατασταθεί από τον παίκτη που αυτός αντικατέστησε.
- β) οι αντικαταστάσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν πριν από το σφύριγμα του διαιτητή για σερβίς.
- i) κατά την έναρξη του κάθε σετ και όταν ο δεύτερος διαιτητής έχει ελέγξει τις αρχικές θέσεις των παικτών ή
- ii) εάν η μπάλα βρίσκεται "εκτός παιδιάς"
- γ) μία αντικατάσταση που γίνεται μετά το σφύριγμα για σερβίς δεν πρέπει να απορριφθεί αλλά αποτελεί λίγο για μια προφορική παρατήρηση. Διαδοχικές καθυστερήσεις αντικαταστάσεων αποτελούν λόγο επιβολής της ποινής της καθυστέρησης του παιχνιδιού.
- δ) ο παίκτης libero ο παίκτης που τον αντικαθιστά μπορούν να εισέρχονται και να εξέρχονται από την αγωνιστική τους πλευρά κοντά στην πλαϊνή γραμμή που βρίσκεται μπροστά από τον πάγκο της ομάδας μεταξύ της γραμμής επίθεσης και τελικής γραμμής της περιοχής της ομάδας.

8.5.2.4

Η αντικατάσταση με ένα νέο libero:

α) σε περίπτωση τραυματισμού του παίκτη που έχει καταχωρηθεί ως libero, και αφού προηγουμένως έχει δοθεί η έγκριση από τον πρώτο διαιτητή, ο προπονητής μπορεί να μετονομάσει σαν νέο libero έναν από τους παίκτες που δεν βρίσκονται τη στιγμή εκείνη στο γήπεδο. Ο τραυματισμένος libero δεν μπορεί να επιστρέψει πάλι στον αγώνα για το υπόλοιπο διάστημα του αγώνα.

β) ο παίκτης που καταχωρήθηκε σαν libero πρέπει να παραμείνει με την νέα του ιδιότητα για το υπόλοιπο διάστημα του αγώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

9. ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

9.1 ΜΠΑΛΑ ΕΝΤΟΣ ΦΑΣΗΣ

Η μπάλα είναι εντός φάσης από την στιγμή του χτυπήματος στο σερβίς, που έγινε μετά από έγκριση του πρώτου διαιτητή.

9.2 ΜΠΑΛΑ ΕΚΤΟΣ ΦΑΣΗΣ

Η μπάλα είναι εκτός φάσης από την στιγμή του λάθους που θα σφυριχθεί από έναν εκ των δύο διαιτητών. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει λάθος, η μπάλα είναι εκτός φάσης από τη στιγμή που θα διακοπεί το παιχνίδι με το σφύριγμα ενός εκ των διαιτητών.

9.3 ΜΠΑΛΑ “ΜΕΣΑ”

Η μπάλα είναι “ΜΕΣΑ” όταν ακουμπήσει το δάπεδο του αγωνιστικού χώρου συμπεριλαμβανομένων των οριοθετικών γραμμών (Κανόνας 1.3.2).

9.4 ΜΠΑΛΑ “ΕΞΩ”

Η μπάλα είναι “έξω” όταν :

9.4.1 το μέρος της μπάλας που έρχεται σε επαφή με το δάπεδο είναι εξ ολοκλήρου εκτός των οριοθετικών γραμμών

9.4.2 ακουμπά κάποιο αντικείμενο εκτός αγωνιστικού χώρου, την οροφή ή κάποιο άτομο εκτός αγώνος

9.4.3 ακουμπά τις αντένες, τα σχοινιά, τους στυλοβάτες ή τον ίδιο τον φιλέ έξω από τις πλάγιες ταινίες

9.4.4 διασχίσει το κάθετο επίπεδο του φιλέ ολικά ή μερικά έξω από το οριοθετημένο διάστημα, εκτός από την περίπτωση του κανόνα 11.1.2

9.4.5 διασχίσει εξ ολοκλήρου το κατώτερο οριοθετημένο διάστημα κάτω από το φιλέ (διάγραμμα 5).

10. ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

Κάθε ομάδα θα πρέπει να παίζει την μπάλα εντός του δικού της αγωνιστικού χώρου και διαστήματος (εκτός του Κανόνα 11.1.2). Όμως η μπάλα μπορεί να παιχτεί και πέραν της ελεύθερης ζώνης.

10.1 ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Η ομάδα μπορεί να κάνει το πολύ τρία κτυπήματα (συν το κτύπημα του μπλοκ, Κανόνας 15.4.1), για να επιστρέψει την μπάλα. Εάν γίνουν περισσότερα των τριών χτυπημάτων, τότε η ομάδα υποπίπτει στο λάθος των “ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΧΤΥΠΗΜΑΤΩΝ”.

Τα κτυπήματα της ομάδας δεν περιλαμβάνουν μόνο τα ηθελημένα κτυπήματα από τους αθλητές αλλά και τις ακούσιες επαφές με την μπάλα.

10.1.1 ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΕΣ ΕΠΑΦΕΣ

Ενας αθλητής δεν πρέπει να κτυπήσει την μπάλα δύο συνεχόμενες φορές (εκτός των κανόνων 10.2.3, 15.2.1 και 15.4.2).

10.1.2 ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΕΣ ΕΠΑΦΕΣ

Δύο ή τρεις αθλητές μπορούν να ακουμπήσουν την μπάλα την ίδια στιγμή.

10.1.2.1 Όταν δύο (τρεις) συναθλητές ακουμπήσουν την μπάλα ταυτόχρονα, τότε υπολογίζεται ως δύο (τρία) κτυπήματα (εκτός της περίπτωσης του μπλοκ). Εάν πηγαίνουν για την μπάλα, αλλά μόνο ένας από αυτούς την κτυπήσει, τότε υπολογίζεται ως ένα κτύπημα. η σύγκρουση αθλητών δεν υπολογίζεται ως σφάλμα.

10.1.2.2 Όταν δύο αντίπαλοι ακουμπήσουν την μπάλα ταυτόχρονα επάνω από το φιλέ και η μπάλα συνεχίζεται να παίζεται, η ομάδα που δέχεται την μπάλα έχει το δικαίωμα τριών ακόμη κτυπημάτων. Εάν η μπάλα βγει έξω (άουτ), τότε το λάθος υπολογίζεται εναντίον της ομάδας που βρίσκεται στην άλλη πλευρά.

10.1.2.3 Εάν η ταυτόχρονη επαφή μεταξύ δύο αντιπάλων οδηγήσει σε “ΠΙΑΣΤΟ” (Κανόνας 10.2.2), τότε υπολογίζεται ως “ΔΙΠΛΟ ΣΦΑΛΜΑ” (Κανόνας 6.1.1.2) και η φάση επαναλαμβάνεται.

10.1.3 ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

Μέσα στον αγωνιστικό χώρο, ένας αθλητής δεν επιτρέπεται να δέχεται βοήθεια από κάποιον συναθλητή του ή κάποια κατασκευή / αντικείμενο για να φτάσει την μπάλα.

Όμως, ένας αθλητής που πρόκειται να υποπέσει σε σφάλμα (να ακουμπήσει το φιλέ ή να περάσει την κεντρική γραμμή κ.λπ.) δύναται να εμποδιστεί ή να κρατηθεί από κάποιο συναθλητή.

10.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΤΥΠΗΜΑΤΩΝ

- 10.2.1 Η μπάλα μπορεί να ακουμπήσει σε οποιοδήποτε μέρος του σώματος.
- 10.2.2 Η μπάλα πρέπει να κτυπηθεί και να μην πιαστεί και ή ριχτεί. Μπορεί να αναπηδήσει προς οποιαδήποτε κατεύθυνση.
- 10.2.3 Η μπάλα μπορεί να ακουμπήσει σε διαφορετικά μέρη του σώματος, υπό τον όρο ότι οι επαφές γίνονται ταυτόχρονα.

Εξαιρέσεις:

- 10.2.3.1 Στο μπλοκ, συνεχόμενες επαφές (Κανόνας 15.2.) μπορεί να γίνουν από έναν ή περισσότερους αθλητές υπό τον όρο ότι οι επαφές γίνονται κατά τη διάρκεια μίας ενέργειας.
- 10.2.3.2 Στο πρώτο κτύπημα της ομάδα (Κανόνες 10.1 και 15.4.1), η μπάλα μπορεί να κτυπήσει σε διάφορα σημεία διαδοχικά υπό τον όρο ότι οι επαφές γίνονται κατά τη διάρκεια μιας ενέργειας.

10.3 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

- 10.3.1 ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ: μία ομάδα κτυπά την μπάλα τέσσερις φορές πριν την επιστρέψει (Κανόνας 10.1)
- 10.3.2 ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΟ ΧΤΥΠΗΜΑ: ένας αθλητής υποβοηθείται από κάποιο συναθλητή ή κάποια κατασκευή / αντικείμενο εντός του αγωνιστικού χώρου για να φθάσει την μπάλα (Κανόνας 10.1.3)
- 10.3.3 ΠΙΑΣΤΟ: ένας δεν κτυπά την μπάλα, και η μπάλα πιάνεται και ή ρίχνεται (Κανόνας 10.2.2)
- 10.3.4 ΔΙΠΛΗ ΕΠΑΦΗ: ένας αθλητής κτυπά την μπάλα δύο φορές συνεχόμενα ή η μπάλα έρχεται σε επαφή με διαφορετικά μέρη του σώματος συνεχόμενα (Κανόνας 10.2.3)

11. ΜΠΑΛΑ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

11.1 ΜΠΑΛΑ ΠΟΥ ΔΙΑΣΧΙΖΕΙ ΤΟ ΦΙΛΕ

- 11.1.1 Η μπάλα που στέλνεται στο γήπεδο αντίπαλου θα πρέπει να περάσει πάνω από το φιλέ εντός του οριοθετημένου διαστήματος (Διάγραμμα 5). Το οριοθετημένο διάστημα είναι το μέρος του κάθετου επιπέδου του φιλέ το οποίο περιορίζεται ως εξής :
  - 11.1.1.1 το κάτω μέρος του διαστήματος, από την κορυφή του φιλέ,
  - 11.1.1.2 στα πλάγια, από τις αντένες και την νοητή προέκταση αυτών,

- 11.1.1.3 επάνω, από την οροφή,
- 11.1.2 Η μπάλα που έχει περάσει ολικά ή μερικά το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ προς την ελεύθερη ζώνη της αντίπαλης ομάδας έξω από το οριοθετημένο διάστημα, μπορεί να κτυπηθεί προς τα πίσω μέσα στα επιτρεπόμενα κτυπήματα της ομάδας, με την προϋπόθεση ότι :
  - 11.1.2.1 ο αθλητής δεν έχει έλθει σε επαφή με τον κυρίως αγωνιστικό χώρο της αντίπαλης ομάδας
  - 11.1.2.2 η μπάλα όταν παίχτηκε προς τα πίσω πέρασε το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ, ξανά έξω από το οριοθετημένο διάστημα, από την ίδια πλευρά του γηπέδου. Η αντίπαλη ομάδα δεν μπορεί να εμποδίσει αυτή την ενέργεια.
- 11.2 ΜΠΑΛΑ ΑΚΟΥΜΠΑ ΤΟ ΦΙΛΕ

Όταν η μπάλα διασχίσει το φιλέ (Κανόνας 11.1.1), μπορεί να τον ακουμπήσει.
- 11.3 ΜΠΑΛΑ ΣΤΟ ΦΙΛΕ
  - 11.3.1 Η μπάλα που κτυπά στο φιλέ μπορεί να επαναφερθεί εντός των ορίων των τριών κτυπημάτων από την ομάδα (Κανόνας 10.1).
  - 11.3.2 Εάν η μπάλα σχίσει το πλέγμα του φιλέ ή τον ρίξει κάτω, η φάση ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται.
- 12. ΑΘΛΗΤΗΣ ΣΤΟ ΦΙΛΕ
  - 12.1 ΕΠΑΦΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ
    - 12.1.1 Στο μπλοκ, ένας αθλητής μπορεί να ακουμπήσει την μπάλα πέρα από το φιλέ, με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζει το παίξιμο του αντίπαλου πριν ή κατά τη διάρκεια του επιθετικού κτυπήματος του τελευταίου (Κανόνας 15.3)
    - 12.1.2 Ένας αθλητής επιτρέπεται να περάσει το χέρι του / της πέραν του φιλέ μετά από επιθετικό κτύπημα, με την προϋπόθεση ότι η επαφή έγινε στο δικό του / της αγωνιστικό διάστημα.
  - 12.2 ΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ
    - 12.2.1 Επιτρέπεται το πέρασμα κάτω από το φιλέ στο χώρο του αντίπαλου, με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζει το παίξιμο του αντίπαλου.

- 12.2.2 Πέρασμα στο γήπεδο της αντίπαλης ομάδας, πέραν της κεντρικής γραμμής:
- 12.2.2.1 Η επαφή του γηπέδου της αντίπαλης ομάδας με το πέλμα ή την παλάμη επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι κάποιο μέρος του πέλματος ή της παλάμης παραμένει είτε σε επαφή, είτε είναι ακριβώς επάνω από την κεντρική γραμμή.
- 12.2.2.2 Η επαφή με το γήπεδο της αντίπαλης ομάδας με οποιοδήποτε άλλο μέρος του σώματος απαγορεύεται.
- 12.2.3 Ένας αθλητής μπορεί να εισέλθει στο γήπεδο της αντίπαλης ομάδας όταν η μπάλα είναι εκτός φάσης (Κανόνας 9.2).
- 12.2.4 Ένας αθλητής μπορεί να περάσει στην ελεύθερη ζώνη της αντίπαλης ομάδας με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζει το παίξιμο της αντίπαλης ομάδας.
- 12.3 ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΦΙΛΕ
- 12.3.1 Η επαφή με το φιλέ ή την αντένα (κανόνας 12.4.4) δεν υπολογίζεται ως σφάλμα, εκτός εάν ο αθλητής έρθει σε επαφή με αυτά στην προσπάθειά του / της να παίξει με την μπάλα ή παρεμποδίζει τη φάση.
- 12.3.2 Όταν ο αθλητής έχει κτυπήσει την μπάλα, μπορεί να ακουμπήσει τον στυλοβάτη, το σχοινί ή οποιοδήποτε αντικείμενο εκτός του συνολικού μήκους του φιλέ, με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζει τη φάση.
- 12.3.3 Όταν η μπάλα κατευθύνεται στο φιλέ και αυτό προκαλεί επαφή του φιλέ με κάποιον αντίπαλο, τότε δεν υπάρχει σφάλμα.
- 12.4 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΑΘΛΗΤΩΝ ΣΤΟ ΦΙΛΕ
- 12.4.1 Ένας αθλητής αγγίζει την μπάλα ή κάποιον αντίπαλο στο χώρο της αντίπαλης ομάδας πριν ή κατά τη διάρκεια επιθετικού χτυπήματος του αντιπάλου (κανόνας 12.1.1).
- 12.4.2 Ένας αθλητής εισέρχεται στο χώρο της αντίπαλης ομάδας κάτω από το φιλέ, εμποδίζοντας το παίξιμο του αντιπάλου (κανόνας 12.2.1).
- 12.4.3 Ένας αθλητής εισέρχεται στο γήπεδο της αντίπαλης ομάδας (κανόνας 12.2.2.2).
- 12.4.4 Ένας αθλητής αγγίζει το φιλέ ή την αντένα στην προσπάθειά του / της να παίξει με την μπάλα ή παρεμποδίζει τη φάση (κανόνας 12.3.1).

13. ΣΕΡΒΙΣ

Το σερβίς είναι η ενέργεια χτυπήματος της μπάλας για το ξεκίνημα μιας φάσης από το πίσω δεξιό αθλητή, που βρίσκεται στη ζώνη σερβίς (κανόνας 13.4.1).

13.1 ΠΡΩΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΣΕ ΈΝΑ ΣΕΤ

13.1.1 Το πρώτο σερβίς, του πρώτου σετ, όπως και εκείνο του αποφασιστικού σετ (5^ο) εκτελείται από την ομάδα που ορίζεται από την κλήρωση (κανόνας 7.1).

13.1.2 Τα άλλα σετ ξεκινούν με το σερβίς της ομάδας που δεν σέρβιρε πρώτη στο προηγούμενο σετ.

13.2 ΣΕΙΡΑ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ

13.2.1 Οι αθλητές πρέπει να ακολουθούν τη σειρά περιστροφής στο σερβίς που αναφέρεται στο φύλλο της αρχικής παράταξης (Κανόνας 7.3.1.2).

13.2.2 Μετά το πρώτο σερβίς σε ένα σετ, ο αθλητής που θα σερβίρει ορίζεται ως εξής :

13.2.2.1 όταν η ομάδα που σερβίρει κερδίζει τη φάση, ο αθλητής (ή ο αντικαταστάτης του) που σέρβιρε, θα σερβίρει ξανά

13.2.2.2 όταν η ομάδα που δέχεται το σερβίς κερδίζει τη φάση, αποκτά το δικαίωμα να σερβίρει και περιστρέφεται πριν σερβίρει (Κανόνας 7.6.2). Ο αθλητής που θα σερβίρει είναι αυτός που μετακινείται από την μπροστινή-δεξιά στην πίσω-δεξιά θέση.

13.3 ΕΓΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΣΕΡΒΙΣ

Ο πρώτος διαιτητής εγκρίνει το σερβίς εφόσον έχει ελέγξει ότι οι δύο ομάδες είναι έτοιμες να αγωνιστούν και ότι ο αθλητής που σερβίρει έχει στην κατοχή του την μπάλα.

13.4 ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΣ

13.4.1 Η μπάλα πρέπει να κτυπηθεί με μία παλάμη ή οποιοδήποτε σημείο του βραχίονα αφού έχει υψωθεί ή απελευθερωθεί από το χέρι.

13.4.2 Τη στιγμή του κτυπήματος του σερβίς ή της απογείωσης για σερβίς με άλμα, ο αθλητής που σερβίρει δεν πρέπει να ακουμπήσει τον αγωνιστικό χώρο (συμπεριλαμβανομένης της τελικής γραμμής) ή τον χώρο εκτός της ζώνης σερβίς

Μετά το κτύπημα, ο αθλητής επιτρέπεται να πατήσει ή να προσγειωθεί εκτός ζώνης σερβίς, ή εντός του αγωνιστικού χώρου.

13.4.3 Ο αθλητής που σερβίρει θα πρέπει να κτυπήσει την μπάλα εντός 8 δευτερολέπτων μετά το σφύριγμα του πρώτου διαιτητή για σερβίς.

13.4.4 Το σερβίς που εκτελείται πριν το σφύριγμα του διαιτητή ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται.

13.5 ΠΡΟΠΕΤΑΣΜΑ

13.5.1 Οι αθλητές της ομάδας που σερβίρει δεν πρέπει να εμποδίζουν τους αντιπάλους τους, μέσω ατομικού ή ομαδικού προπετάσματος, στο να βλέπουν τον αθλητή που σερβίρει ή την πορεία της μπάλας.

13.5.2 Ένας παίκτης ή σύνολο παικτών της ομάδας που σερβίρει κάνει προπέτασμα κινώντας τα χέρια, πηδώντας ή κινούμενος / νοι πλάγια, κατά την στιγμή της εκτέλεσης του σερβίς, ή όταν τοποθετούνται όλοι μαζί και καλύπτουν την πορεία της μπάλας (Διάγραμμα 6).

13.6 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ

13.6.1 Σφάλματα στο σερβίς :
Τα ακόλουθα σφάλματα οδηγούν σε αλλαγή του σερβίς, ακόμα και όταν ο αντίπαλος βρίσκεται σε λάθος θέση (Κανόνας 13.7.1).
Ο αθλητής που σερβίρει :

13.6.1.1 παραβιάζει τη σειρά του σερβίς (Κανόνας 13.2)

13.6.1.2 δεν εκτελεί το σερβίς σωστά (Κανόνας 13.4)

13.6.2 Σφάλματα στο σερβίς μετά το κτύπημα της μπάλας:

Εφόσον η μπάλα έχει κτυπηθεί σωστά, το σερβίς μετατρέπεται σε σφάλμα (εκτός εάν κάποιος αθλητής βρίσκεται σε λάθος θέση) εάν η μπάλα (Κανόνας 13.7.2) :

13.6.2.1 ακουμπήσει κάποιον αθλητή της ομάδας που σερβίρει ή αποτυγχάνει να περάσει το κάθετο επίπεδο του φιλέ, εξ ολοκλήρου μέσα στο οριοθετημένο διάστημα (κανόνας 9.4.4, 9.4.5, & 11.1.1).

13.6.2.2 καταλήξει "έξω" (Κανόνας 9.4').

13.6.2.3 περάσει πάνω από προπέτασμα (Κανόνας 13.5).

13.7 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ

- 13.7.1 Εάν ο αθλητής που σερβίρει υποπέσει σε σφάλμα κατά τη στιγμή της εκτέλεσης του σερβίς (λάθος εκτέλεση, λάθος σειρά περιστροφής, κ.λπ.) και ο αντίπαλος είναι σε λάθος θέση, τότε τιμωρείται το λάθος του σερβίς.
- 13.7.2 Αντιθέτως, εάν η εκτέλεση του σερβίς ήταν σωστή, αλλά το σερβίς είχε ανεπιτυχή κατάληξη (βγήκε έξω, έγινε προπέτασμα κ.λπ.), τότε προηγήθηκε το σφάλμα στις θέσεις και είναι αυτό που τιμωρείται.
14. ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ
- 14.1 ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ
- 14.1.1 Όλες οι ενέργειες που οδηγούν την μπάλα προς τον αντίπαλο εκτός του σερβίς και του μπλοκ, θεωρούνται ως επιθετικά κτυπήματα.
- 14.1.2 Κατά τη διάρκεια ενός επιθετικού κτυπήματος, το πέρασμα με τα δάκτυλα επιτρέπεται εάν η επαφή είναι καθαρή και η μπάλα δεν ακολουθείται από το χέρι.
- 14.1.3 Ένα επιθετικό κτύπημα έχει ολοκληρωθεί την στιγμή που η μπάλα περνά εντελώς το κάθετο επίπεδο του φιλέ ή όταν έρθει σε επαφή με κάποιον αντίπαλο.
- 14.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ
- 14.2.1 Ένας αθλητής της μπροστινής γραμμής μπορεί να ολοκληρώσει ένα επιθετικό κτύπημα από οποιοδήποτε ύψος, με την προϋπόθεση ότι η επαφή με την μπάλα έγινε στο δικό του αγωνιστικό χώρο (εκτός του Κανόνα 14.2.4)
- 14.2.2 Ένας αθλητής της πίσω γραμμής μπορεί να ολοκληρώσει ένα επιθετικό κτύπημα από οποιοδήποτε ύψος πίσω από την μπροστινή ζώνη :
- 14.2.2.1 κατά το άλμα του, το πέλμα / πέλματα του αθλητή δεν έχουν ακουμπήσει ούτε περάσει τη γραμμή επίθεσης
- 14.2.2.2 μετά το κτύπημά του / της, ο αθλητής μπορεί να προσγειωθεί στην μπροστινή ζώνη (Κανόνας 1.4.1).
- 14.2.3 Ένας αθλητής της πίσω γραμμής μπορεί επίσης να ολοκληρώσει ένα επιθετικό κτύπημα από την μπροστινή ζώνη, εφόσον την στιγμή της επαφής, οποιοδήποτε μέρος της μπάλας βρίσκεται εξ ολοκλήρου κάτω από την κορυφή του φιλέ (Διάγραμμα 7).

14.2.4 Κανένας αθλητής δεν επιτρέπεται να ολοκληρώσει ένα επιθετικό κτύπημα στο σερβίς του αντίπαλου, όταν η μπάλα βρίσκεται στην μπροστινή ζώνη και είναι ολόκληρη ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

14.3 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ

14.3.1 Ένας αθλητής κτυπά την μπάλα μέσα στον αγωνιστικό χώρο της αντίπαλης ομάδας (Κανόνας 14.2.1).

14.3.2 Ένας αθλητής στέλνει την μπάλα “έξω” (Κανόνας 9.4).

14.3.3 Ένας αθλητής της πίσω γραμμής ολοκληρώνει ένα επιθετικό κτύπημα από την μπροστινή ζώνη, και κατά την στιγμή του κτυπήματος η μπάλα βρίσκεται ολόκληρη πάνω από την κορυφή του φιλέ (Κανόνας 14.2.3)

14.3.4 Ένας αθλητής ολοκληρώνει ένα επιθετικό κτύπημα στο σερβίς του αντίπαλου, την στιγμή που η μπάλα βρίσκεται στην μπροστινή ζώνη και είναι ολόκληρη πάνω από την κορυφή του φιλέ (14.2.4)

14.3.5 Ένας παίκτης "libero" (κανόνας 8.5.2.2.β) ολοκληρώνει ένα επιθετικό χτύπημα και κατά τη στιγμή του χτυπήματος η μπάλα είναι εξ ολοκλήρου πάνω από την κορυφή του φιλέ.

14.3.6 Ένας παίκτης ολοκληρώνει ένα επιθετικό κτύπημα πάνω από την κορυφή του φιλέ και η μπάλα προέρχεται από πάσα με τα δάκτυλα που εκτέλεσε παίκτης "libero", που βρισκόταν μέσα στην εμπρός ζώνη (κανόνας 8.5.2.2.δ).

15. ΜΠΛΟΚ

15.1 ΜΠΛΟΚ

15.1.1 Μπλοκ είναι η ενέργεια των αθλητών κοντά στο φιλέ να εμποδίσουν να περάσει η μπάλα που έρχεται από την αντίπαλη ομάδα τοποθετώντας τα χέρια τους ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Μόνο στους παίκτες της εμπρός ζώνης επιτρέπεται να ολοκληρώσουν ένα μπλοκ.

15.1.2 Προσπάθεια για μπλοκ
Προσπάθεια για μπλοκ είναι η ενέργεια του μπλοκ χωρίς να υπάρξει επαφή με την μπάλα.

15.1.3 Ολοκληρωμένο μπλοκ
Ένα μπλοκ ολοκληρώνεται όταν η μπάλα έρχεται σε επαφή με τον μπλοκέρ (Διάγραμμα 8).

15.1.4 Ομαδικό μπλοκ

Ενα ομαδικό μπλοκ εκτελείται από δύο ή τρεις αθλητές ο ένας κοντά στον άλλο και ολοκληρώνεται όταν ένας από αυτούς ακουμπήσει την μπάλα.

15.2 ΕΠΑΦΗ ΣΤΟ ΜΠΛΟΚ

15.2.1 Διαδοχικές (γρήγορες και συνεχείς) επαφές μπορούν να γίνουν από έναν ή περισσότερους μπλοκέρ με την προϋπόθεση ότι οι επαφές πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια μιας ενέργειας.

15.3 ΜΠΛΟΚ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΛΟΥ

Στο μπλοκ, ο αθλητής μπορεί να τοποθετήσει τα χέρια του και τους βραχίονές του πέραν του φιλέ με την προϋπόθεση ότι αυτή η ενέργεια δεν εμποδίζει το παίξιμο της αντίπαλης ομάδας. Όμως, δεν επιτρέπεται να έλθει σε επαφή με την μπάλα πέραν του φιλέ, έως ότου κάποιος αντίπαλος έχει πραγματοποιήσει ένα επιθετικό κτύπημα.

15.4 ΜΠΛΟΚ ΚΑΙ ΚΤΥΠΗΜΑΤΑ ΟΜΑΔΑΣ

15.4.1 Η επαφή στο μπλοκ δεν θεωρείται ως κτύπημα της ομάδας (Κανόνας 10.1). Συνεπώς, μετά από μία επαφή στο μπλοκ, η ομάδα δικαιούται τρία κτυπήματα για να επιστρέψει την μπάλα.

15.4.2 Το πρώτο κτύπημα μετά από το μπλοκ μπορεί να εκτελεστεί από οποιονδήποτε αθλητή, συμπεριλαμβανομένου και εκείνου που ακούμπησε την μπάλα κατά τη διάρκεια του μπλοκ.

15.5 ΜΠΛΟΚ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ

Μπλοκ στο σερβίς των αντιπάλων απαγορεύεται.

15.6 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΠΛΟΚ

15.6.1 Ο μπλοκέρ ακουμπά την μπάλα στο χώρο των αντιπάλων είτε πριν είτε ταυτόχρονα με το επιθετικό κτύπημα του αντίπαλου (Κανόνας 15.3).

15.6.2 Ένας αθλητής της πίσω γραμμής ολοκληρώνει ένα μπλοκ ή συμμετέχει σε ένα ολοκληρωμένο μπλοκ (Κανόνες 15.1.1, 15.1.3 και 15.1.4).

15.6.3 Μπλοκ στο σερβίς του αντίπαλου (Κανόνας 15.5).

15.6.4 Η μπάλα βγαίνει “έξω” αφού ακουμπήσει στο μπλοκ (Κανόνας 9.4).

15.6.5 Μπλοκάρισμα της μπάλας στον χώρο των αντιπάλων έξω από την αντένα.

- 15.6.6 Ένας παίκτης "libero" εκτελεί ολοκληρωμένο μπλοκ ή προσπάθεια για μπλοκ ατομικά ή ομαδικά ή συμμετέχει σε ένα ολοκληρωμένο μπλοκ (κανόνες 8.5.2.2.γ, 15.1.2, 15.1.3 & 15.1.4).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

16. ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Οι κανονικές διακοπές σε έναν αγώνα είναι το ΤΑΙΜ ΑΟΥΤ και ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ.

16.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

Κάθε ομάδα δικαιούται το πολύ δύο ταϊμ άουτ και έξι αλλαγές αθλητών σε κάθε σετ

16.2 ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

16.2.1 Διακοπές μπορούν να ζητηθούν από τον προπονητή ή τον αρχηγό της ομάδας, και μόνο από αυτούς.

Το αίτημα γίνεται υποδεικνύοντας την αντίστοιχη χειροσήμανση (Διάγραμμα 11.4 & 11.5), όταν η μπάλα βρίσκεται εκτός φάσης και πριν γίνει το σφύριγμα για σερβίς.

16.2.2 Αίτημα για αλλαγή αθλητή πριν την έναρξη ενός σετ επιτρέπεται, και θα πρέπει να καταγραφεί ως κανονική αλλαγή σε αυτό το σετ.

16.3 ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

16.3.1 Το αίτημα για ένα ή δύο ταϊμ άουτ, και ένα αίτημα για αλλαγή αθλητή από οποιαδήποτε ομάδα, μπορεί να ακολουθεί το ένα το άλλο, χωρίς να απαιτείται να αρχίσει ξανά το παιχνίδι.

16.3.2 Ομως, μία ομάδα δεν έχει το δικαίωμα να κάνει διαδοχικά αιτήματα για αλλαγές αθλητών κατά τη διάρκεια της ίδιας διακοπής του αγώνα. Δύο ή περισσότεροι αθλητές μπορούν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της ίδιας διακοπής (Κανόνας 8.1.1)

16.4 ΤΑΪΜ ΑΟΥΤ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΤΑΪΜ ΑΟΥΤ

16.4.1 Ένα ταϊμ άουτ διαρκεί 30 δευτερόλεπτα.

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B.:

κατά τη διάρκεια των σετ 1-4, όλα τα τάϊμ-άουτ διαρκούν 1 λεπτό και ένα μόνο τάϊμ-άουτ μπορεί να ζητήσει κάθε ομάδα σε κάθε σετ.

Επιπρόσθετα, 2 "τεχνικά τάϊμ-άουτ" του ενός λεπτού χορηγούνται αυτόματα όταν η ομάδα που προηγείται φθάσει τους 8 και 16 πόντους αντίστοιχα..

Στο αποφασιστικό (5ο) σετ, δεν υπάρχουν "Τεχνικά Τάϊμ Αουτ", μόνο δύο κανονικά τάϊμ άουτ των 30 δευτερολέπτων δύναται να ζητηθούν από κάθε ομάδα.

16.4.2 Κατά τη διάρκεια όλων των τάϊμ άουτ, οι αθλητές που αγωνίζονται θα πρέπει να πάνε στην ελεύθερη ζώνη κοντά στους πάγκους τους.

16.5 ΑΛΛΑΓΗ ΑΘΛΗΤΗ

(για περιορισμούς βλέπε Κανόνα 8.1)
(για αντικαταστάσεις που αφορούν τον παίκτη "libero", βλέπε κανόνα 8.5 ??).

16.5.1 Η αλλαγή πρέπει να γίνεται μέσα στη ζώνη αλλαγής (Κανόνας 1.4.3)

16.5.2 Η αλλαγή διαρκεί μόνο όσο χρόνο χρειάζεται για να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα και να επιτραπεί η είσοδος και έξοδος των αθλητών.

16.5.3 Την στιγμή που θα ζητηθεί η αλλαγή, ο αντικαταστάτης θα πρέπει να είναι έτοιμος να εισέλθει, στεκόμενος κοντά στη ζώνη αλλαγής των αθλητών (κανόνας 1.4.3).

Σε περίπτωση που δεν γίνει έτσι, η αλλαγή δεν εγκρίνεται και η ομάδα τιμωρείται για καθυστέρηση (Κανόνας 17.2).

Για Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B., χρησιμοποιούνται αριθμημένες ταμπέλες για να διευκολύνουν τις αλλαγές.

16.5.4 Εάν ο προπονητής προτίθεται να κάνει περισσότερες από μία αλλαγές, θα πρέπει να υποδείξει τον αριθμό τους την στιγμή του αιτήματος. Σε αυτή την περίπτωση, οι αλλαγές θα πρέπει να γίνουν διαδοχικά, το ένα ζευγάρι μετά το άλλο.

16.6 ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

16.6.1 Είναι αντικανονικό να ζητηθεί μία διακοπή :

- 16.6.1.1 κατά τη διάρκεια μίας φάσης ή την στιγμή ή μετά από το σφύριγμα για σερβίς (Κανόνας 16.2.1).
- 16.6.1.2 από κάποιο μη εξουσιοδοτημένο μέλος της ομάδας (Κανόνας 16.3.1).
- 16.6.1.3 για αλλαγή αθλητή πριν αρχίσει ξανά ο αγώνας μετά από προηγούμενη αλλαγή από την ίδια ομάδα (Κανόνας 16.3.2).
- 16.6.1.4 μετά την χορήγηση του επιτρεπόμενου αριθμού τσίμ-άουτ και αλλαγών των παικτών (κανόνας 16.1).
- 16.6.2 Κάθε αντικανονικό αίτημα που δεν επηρεάζει ή καθυστερεί τον αγώνα απορρίπτεται

17. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

17.1 ΤΥΠΟΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ

Μία αντικανονική ενέργεια μίας ομάδας η οποία εμποδίζει τη συνέχιση του αγώνα, είναι καθυστέρηση και περιλαμβάνει, εκτός των άλλων :

- 17.1.1 καθυστέρηση αλλαγής αθλητή,
- 17.1.2 παράταση άλλων διακοπών, μετά την εντολή για συνέχιση του αγώνα,
- 17.1.3 αίτημα αντικανονικής αλλαγής (Κανόνας 8.4),
- 17.1.4 επανάληψη αντικανονικού αιτήματος στο ίδιο σετ (Κανόνας 16.6.2),
- 17.1.5 καθυστέρηση του αγώνα από αθλητή που αγωνίζεται.

17.2 ΤΙΜΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

- 17.2.1 Η τιμωρία “προειδοποίησης για καθυστέρηση” ή “ποινής για καθυστέρηση” είναι ομαδική τιμωρία.
  - 17.2.1.1 Οι ποινές καθυστερήσεων, παρευρίσκονται σε ισχύ σε όλο τον αγώνα.
  - 17.2.1.2 Όλες οι ποινές καθυστερήσεων περιλαμβανομένων και των παρατηρήσεων για καθυστέρηση, καταγράφονται στο φύλλο αγώνα.
  - 17.2.2 Η πρώτη καθυστέρηση από κάποια ομάδα σε ένα σετ τιμωρείται με μία “ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ”.

- 17.2.3 Η δεύτερη και οι επόμενες καθυστερήσεις παντός τύπου από οποιονδήποτε αθλητή ή άλλο μέλος της ίδιας ομάδας στο ίδιο σετ, αποτελούν σφάλμα και τιμωρούνται με μία “ΠΟΙΝΗ ΓΙΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ”: χάσιμο της φάσης (κανόνας 6.1.2).
18. ΚΑΤ’ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ
- 18.1 ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ
- 18.1.1 Σε περίπτωση που συμβεί σοβαρό ατύχημα ενώ η μπάλα παίζεται, ο διαιτητής πρέπει να σταματήσει τον αγώνα αμέσως και να επιτρέψει ιατρική βοήθεια να εισέλθει στον αγωνιστικό χώρο.
- Κατόπιν η φάση επαναλαμβάνεται.
- 18.1.2 Εάν κάποιος τραυματισμένος αθλητής δεν μπορεί να αντικατασταθεί, κανονικά ή κατ’ εξαίρεση (Κανόνες 8.1 & 8.2), δίνεται στον αθλητή χρόνος 3 λεπτών για να συνέλθει, αλλά όχι περισσότερο από μία φορά για τον ίδιο αθλητή στον ίδιο αγώνα.
- Εάν ο αθλητής δεν συνέλθει, η ομάδα του / της μένει “μη πλήρης” (Κανόνας 6.4.3. & 7.3.1.).
- 18.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
- Εάν υπάρξει εξωτερική παρέμβαση κατά τη διάρκεια του αγώνα, θα πρέπει να σταματήσει η φάση και να επαναληφθεί.
- 18.3 ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ
- 18.3.1 Εάν απρόβλεπτες καταστάσεις διακόψουν τον αγώνα, ο πρώτος διαιτητής, ο διοργανωτής και η Συντονιστική Επιτροπή, εάν υπάρχει, θα αποφασίσουν για τα μέτρα που θα ληφθούν, ώστε να υπάρξουν ξανά οι φυσιολογικές συνθήκες.
- 18.3.2 Σε περίπτωση που συμβούν μία ή περισσότερες διακοπές, που δεν υπερβαίνουν σε συνολικό χρόνο τις 4 ώρες :
- 18.3.2.1 εάν ο αγώνας αρχίσει ξανά στον ίδιο αγωνιστικό χώρο, το σετ που έχει διακοπεί θα συνεχιστεί κανονικά με το ίδιο αποτέλεσμα, τους ίδιους αθλητές και τις ίδιες θέσεις. Τα σετ που έχουν ήδη παιχτεί, διατηρούν τα αποτελέσματά τους.
- 18.3.2.2 εάν ο αγώνας αρχίσει ξανά σε άλλον αγωνιστικό χώρο, το σετ που έχει διακοπεί ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται με τις ίδιες αρχικές παρατάξεις. Τα σετ που έχουν ήδη παιχτεί, διατηρούν τα αποτελέσματά τους.

18.3.3 Εάν συμβούν μία ή περισσότερες διακοπές που υπερβαίνουν συνολικά τις 4 ώρες, τότε ολόκληρος ο αγώνας θα επαναληφθεί.

19. ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΓΗΠΕΔΩΝ

19.1 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ

Όλα τα διαλείμματα μεταξύ των σετ διαρκούν τρία λεπτά.

Κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου, πραγματοποιείται η αλλαγή των γηπέδων και η καταγραφή της αρχικής παράταξης των ομάδων στο φύλλο αγώνος.

Το διάλειμμα μεταξύ του 2^{ου} και του 3^{ου} σετ μπορεί να επεκταθεί από την αγωνόδοκο επιτροπή μέχρι 10 λεπτά και με την εξουσιοδότηση των οργανωτών.

19.2 ΑΛΛΑΓΗ ΓΗΠΕΔΩΝ

19.2.1 Μετά από κάθε σετ, οι ομάδες αλλάζουν γήπεδα, εκτός του αποφασιστικού σετ (Κανόνας 7.1)

Τα άλλα μέλη των ομάδων αλλάζουν πάγκους.

19.2.2 Στο αποφασιστικό σετ, μόλις κάποια ομάδα φθάσει τους 8 πόντους, οι ομάδες αλλάζουν γήπεδα χωρίς καθυστέρηση και οι θέσεις των αθλητών παραμένουν ως έχουν.

Εάν η αλλαγή δεν γίνει τη σωστή στιγμή, τότε θα πραγματοποιηθεί μόλις γίνει αντιληπτό το λάθος. Το αποτέλεσμα κατά την στιγμή της αλλαγής παραμένει ως έχει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

20. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

20.1 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

20.1.1 Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να γνωρίζουν τους “Επίσημους Κανονισμούς Βόλει” και να τους ακολουθούν.

20.1.2 Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να δέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών με αθλητική συμπεριφορά χωρίς να διαφωνούν με αυτές.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, επεξήγηση μπορεί να ζητηθεί μόνο μέσω του αρχηγού του αγώνα.

20.1.3 Οι συμμετέχοντες πρέπει να απέχουν από ενέργειες ή συμπεριφορές που αποσκοπούν στην επιρροή των αποφάσεων των διαιτητών ή στην κάλυψη των σφαλμάτων που γίνονται από την ομάδα τους.

20.2 ΤΙΜΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

20.2.1 Οι συμμετέχοντες πρέπει να συμπεριφέρονται κόσμια και με σεβασμό προς το πνεύμα του ΤΙΜΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ, όχι μόνο προς τους διαιτητές, αλλά και προς άλλους επίσημους, αντίπαλους, συμπαίκτες και θεατές.

20.2.2 Η επικοινωνία μεταξύ των μελών μίας ομάδας κατά τη διάρκεια του αγώνα επιτρέπεται (Κανόνας 5.2.3.4).

21. ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΠΟΙΝΕΣ

21.1 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ

Κακή συμπεριφορά μικρότερου βαθμού δεν αποτελεί αντικείμενο ποινών. Είναι καθήκον του Α διαιτητή να αποτρέψει τις ομάδες να πλησιάσουν την κλίμακα ποινών δίνοντας μία προφορική ή με κίνηση του χεριού παρατήρηση στην ομάδα μέσω του αρχηγού της.

Η παρατήρηση δεν αποτελεί ποινή και δεν έχει άμεσες επιπτώσεις. Δεν πρέπει να αναγράφεται στο φύλλο αγώνα.

21.2 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΕΠΙΦΕΡΕΙ ΠΟΙΝΕΣ

Η κακή συμπεριφορά από κάποιο μέλος, προς τους επίσημους αντιπάλους, συμπαίκτες ή θεατές διαβαθμίζεται σε 3 (τρεις) κατηγορίες ανάλογα με τη σοβαρότητα του παραπτώματος

- 21.2.1 Αναιδής συμπεριφορά: ενέργεια αντίθετη προς τους καλούς τρόπους ή τις ηθικές αρχές, έκφραση περιφρόνησης.
- 21.2.2 Προσβλητική συμπεριφορά: δυσφημιστικές ή υβριστικές λέξεις ή χειρονομίες
- 21.2.3 Επίθεση: φυσική επίθεση ή πρόθεση επίθεσης.

21.3 ΚΛΙΜΑΚΑ ΤΙΜΩΡΙΩΝ

Σύμφωνα με την απόφαση του πρώτου διαιτητή και ανάλογα με τη σοβαρότητα του παραπτώματος, οι ποινές που επιβάλλονται ή αναγράφονται στο φύλλο αγώνα είναι:

- 21.3.1 Τιμωρία για κακή συμπεριφορά ή αναιδής συμπεριφορά για πρώτη φορά στον αγώνα από οποιοδήποτε μέλος της ομάδας τιμωρείται με την απώλεια της φάσης (κανόνας 6.1.2).
- 21.2.3 Προσωρινός Αποκλεισμός
- 21.3.2.1 Το μέλος της ομάδας που τιμωρείται με προσωρινό δεν επιτρέπεται να αγωνιστεί για την υπόλοιπη διάρκεια του σετ και θα πρέπει να παραμείνει καθισμένο στον χώρο των ποινών πίσω από τον πάγκο της ομάδας (κανόνας 1.4.5, 5.3.2 και διάγρ. 1) χωρίς καμία άλλη συνέπεια.

Ο προπονητής που αποκλείεται προσωρινά χάνει το δικαίωμα του / της να παρεμβαίνει για το σετ αυτό και πρέπει να παραμείνει καθισμένος στον χώρο των ποινών πίσω από τον πάγκο της ομάδας (κανόνας 1.4.5 και διάγρ. 1)
- 21.3.2.2 Η επιθετική συμπεριφορά από μέλος μιας ομάδας τιμωρείται με προσωρινό αποκλεισμό χωρίς καμία άλλη συνέπεια.
- 21.3.2.3 Ο δεύτερος προσωρινός αποκλεισμός για αναιδή συμπεριφορά του ίδιου μέλους της ομάδας κατά τη διάρκεια του ίδιου αγώνα τιμωρείται με προσωρινό αποκλεισμό χωρίς καμία άλλη συνέπεια.
- 21.3.3 Οριστικός αποκλεισμός
- 21.3.3.1 Το μέλος της ομάδας που τιμωρείται με οριστικό αποκλεισμό πρέπει να εγκαταλείψει τον χώρο ελέγχου διεξαγωγής του αγώνα για όλη την υπόλοιπη διάρκειά του χωρίς καμία άλλη συνέπεια.

- 21.3.3.2 Η επιθετική συμπεριφορά ή επίθεση για πρώτη φορά τιμωρείται με οριστικό αποκλεισμό χωρίς καμία άλλη συνέπεια.
- 21.3.3.3 Η επιθετική συμπεριφορά ή επίθεση για δεύτερη φορά στον ίδιο αγώνα από κάποιο μέλος της ίδιας ομάδας τιμωρείται με οριστικό αποκλεισμό χωρίς καμία άλλη συνέπεια.
- 21.3.3.4 Η αναιδής συμπεριφορά για τρίτη φορά στη διάρκεια του ίδιου αγώνα από τον ίδιον αθλητή τιμωρείται με οριστικό αποκλεισμό χωρίς καμία άλλη συνέπεια.

21.4 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΡΙΩΝ

- 21.4.1 Όλες οι ποινές κακής συμπεριφοράς είναι προσωρινές ποινές, παραμένουν σε ισχύ για όλο τον αγώνα και αναγράφονται στο φύλλο αγώνα.
- 21.4.2 Η επανάληψη κακής συμπεριφοράς από το ίδιο μέλος μίας ομάδας στο ίδιο σετ ή αγώνα τιμωρείται προοδευτικά όπως παρουσιάζεται στην κλίμακα τιμωριών (Κανόνας 21.3 & διάγρ. 9). Το μέλος της ομάδας δέχεται μια μεγαλύτερη ποινή για κάθε διαδοχικό παράπτωμα.
Προσωρινός ή οριστικός αποκλεισμός λόγω επιθετικής συμπεριφοράς ή επίθεσης δεν απαιτεί προηγούμενη τιμωρία.

21.5 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΕΤ

Οποιαδήποτε κακή συμπεριφορά που συμβαίνει πριν ή μεταξύ των σετ, τιμωρείται βάσει του Κανόνα 21.3 και οι τιμωρίες εφαρμόζονται στο επόμενο σετ.

21.6 ΚΑΡΤΕΣ ΠΟΙΝΩΝ

Παρατήρηση:	προφορική ή με κίνηση του χεριού, χωρίς κάρτα
Ποινή:	κίτρινη κάρτα
Προσωρινός αποκλεισμός:	κόκκινη κάρτα
Οριστικός αποκλεισμός:	κίτρινη και κόκκινη κάρτα (ενωμένες) (Αναφορά στο διάγραμμα 9).

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ, ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΗΜΑΤΑ

22. ΣΩΜΑ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

22.1 ΣΥΝΘΕΣΗ

Το σώμα των διαιτητών ενός αγώνα, αποτελείται από τους παρακάτω επίσημους :

- τον πρώτο διαιτητή
- το δεύτερο διαιτητή
- το σημειωτή
- τέσσερις (δύο) κριτές γραμμών

Η θέση τους φαίνεται στο Διάγραμμα 10.

Για τις Παγκόσμιες και Διεθνείς Διοργανώσεις της F.I.V.B., είναι υποχρεωτική η παρουσία ενός βοηθού σημειωτή.

22.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

22.2.1 Μόνο ο πρώτος και ο δεύτερος διαιτητής μπορούν να χρησιμοποιήσουν σφυρίχτρα κατά τη διάρκεια του αγώνα :

22.2.1.1 ο πρώτος διαιτητής δίνει το σήμα για το σερβίς που ξεκινά μία φάση

22.2.1.2 ο πρώτος και ο δεύτερος διαιτητής δίνουν το σύνθημα του τέλους της φάσης, με την προϋπόθεση ότι είναι σίγουροι πως έχει συμβεί κάποιο σφάλμα και έχουν διαπιστώσει το είδος του.

22.2.2 Μπορούν να σφυρίξουν κατά τη διάρκεια κάποιας διακοπής του αγώνα για να υποδείξουν ότι εγκρίνουν ή απορρίπτουν κάποιο αίτημα μίας ομάδας.

22.2.3 Αμέσως μετά το σφύριγμα του διαιτητή για το τέλος της φάσης, ο διαιτητής θα πρέπει να δείξει με την επίσημη χειροσήμανση (Κανόνας 27.1)

22.2.3.1 Εάν το σφάλμα σφυριχθεί από τον πρώτο διαιτητή αυτός / τη πρέπει να υποδείξει:

- α) την ομάδα που σερβίρει
- β) τη φύση του σφάλματος,
- γ) τον αθλητή που υπέπεσε σε σφάλμα (αν είναι αναγκαίο)

Ο δεύτερος διαιτητής θα ακολουθήσει τις υποδείξεις της χειροσήμανσης που έκανε ο πρώτος διαιτητής επαναλαμβάνοντας τον / την.

22.2.3.2 Εάν το σφάλμα σφυριχθεί από τον δεύτερο διαιτητή αυτός / αυτή πρέπει να υποδείξει:

- α) τη φύση του σφάλματος,
- β) τον αθλητή που υπέπεσε σε σφάλμα (αν είναι αναγκαίο)
- γ) την ομάδα που θα σερβίρει ακολουθώντας την υπόδειξη του πρώτου διαιτητή και επαναλαμβάνοντάς τον / την.

Στην περίπτωση αυτή, ο πρώτος διαιτητής δεν υποδεικνύει καθόλου το σφάλμα και τον παίκτη που υπέπεσε σε αυτό αλλά μόνο την ομάδα που σερβίρει.

22.2.3.3 Στην περίπτωση διπλού σφάλματος και οι δύο διαιτητές πρέπει να υποδείξουν:

- α) τη φύση του σφάλματος,
- β) τον αθλητή που υπέπεσε σε σφάλμα (αν είναι αναγκαίο)
- γ) την ομάδα που θα σερβίρει όπως αποφασίστηκε από τον πρώτο διαιτητή.

23. ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ

23.1 ΘΕΣΗ

Ο πρώτος διαιτητής εκτελεί τα καθήκοντά του καθημένας ή στεκόμενος στο βάθρο του διαιτητή που είναι τοποθετημένο στο ένα άκρο του φιλέ. Τα μάτια του / της θα πρέπει να βρίσκονται περίπου 50 εκατοστά πάνω από το φιλέ (Διάγραμμα 10).

23.2 ΕΞΟΥΣΙΑ

23.2.1 Ο πρώτος διαιτητής διευθύνει τον αγώνα από την αρχή έως το τέλος του. Έχει την εξουσία πάνω σε όλους τους επίσημους και στα μέλη των ομάδων.

Κατά τη διάρκεια του αγώνα οι αποφάσεις του πρώτου διαιτητή είναι οριστικές. Είναι εξουσιοδοτημένος να απορρίπτει τις αποφάσεις άλλων μελών που συμμετέχουν στη διαιτησία, εάν παρατηρηθεί ότι έχουν σφάλλει.

Ο πρώτος διαιτητής μπορεί ακόμη και να αντικαταστήσει έναν άλλο επίσημο διαιτητή, ο οποίος δεν εκτελεί τα καθήκοντά του σωστά.

23.2.2 Ο πρώτος διαιτητής ελέγχει επίσης την εργασία των επαναφορέων της μπάλας, και των ανθρώπων που καθαρίζουν και σκουπίζουν το δάπεδο.

23.2.3 Ο πρώτος διαιτητής έχει την εξουσία να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τον αγώνα συμπεριλαμβανομένων και των θεμάτων που δεν αναφέρονται στους Κανόνες.

23.2.4 Ο πρώτος διαιτητής δεν πρέπει να επιτρέπει καμία συζήτηση για τις αποφάσεις του.

Ομως, μετά από αίτημα του αρχηγού του αγώνα, ο πρώτος διαιτητής θα εξηγήσει για την εφαρμογή και επεξήγηση των Κανόνων που βασίστηκε η απόφασή του / της.

Εάν ο αρχηγός του αγώνα, εκδηλώσει αμέσως τη διαφωνία του με την επεξήγηση, διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλλει επίσημη ένσταση για το περιστατικό στο τέλος του αγώνα, και ο πρώτος διαιτητής θα πρέπει να το εγκρίνει (Κανόνες 5.1.2.1 & 5.1.3.2).

23.5.5 Ο πρώτος διαιτητής είναι υπεύθυνος για να αποφασίσει πριν και κατά τη διάρκεια του αγώνα εάν ο αγωνιστικός χώρος, ο εξοπλισμός και οι συνθήκες συμφωνούν με τις προϋποθέσεις του αθλήματος.

23.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

23.3.1 Πριν τον αγώνα, ο πρώτος διαιτητής :

23.3.1.1 επιθεωρεί τις συνθήκες του αγωνιστικού χώρου, την μπάλα και τον υπόλοιπο εξοπλισμό,

23.3.1.2 κάνει την κλήρωση με τους αρχηγούς των ομάδων,

23.3.1.3 ελέγχει την προθέρμανση των ομάδων.

23.3.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, μόνο ο πρώτος διαιτητής έχει την εξουσία:

23.3.2.1 Να κάνει παρατηρήσεις στις ομάδες

- 23.3.2.2 να τιμωρήσει κακή συμπεριφορά και καθυστερήσεις,
- 23.3.2.3 να αποφασίσει για:
α) λάθη του αθλητή που σερβίρει, τις θέσεις της ομάδας που σερβίρει, συμπεριλαμβανομένου και του προπετάσματος,
β) τα λάθη στο παίξιμο της μπάλας
γ) τα λάθη πάνω στο φιλέ και στο επάνω μέρος του.
δ) το πέρασμα της μπάλας από την κατώτερη περιοχή κάτω από το φιλέ (κανόνας 9.4.5)
- 23.3.3 Στο τέλος του αγώνα, αυτός / αυτή ελέγχει το φύλλο αγώνα και το υπογράφει.

24. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ

24.1 ΘΕΣΗ

Ο δεύτερος διαιτητής εκτελεί τα καθήκοντά του / της στεκόμενος εκτός του αγωνιστικού χώρου κοντά στον στυλοβάτη απέναντι από τον πρώτο διαιτητή (Διάγραμμα 10).

24.2 ΕΞΟΥΣΙΑ

24.2.1 Ο δεύτερος διαιτητής είναι ο βοηθός του πρώτου διαιτητή, αλλά έχει και τις δικές του / της δικαιοδοσίες (Κανόνας 24.3)

Σε περίπτωση που ο πρώτος διαιτητής δεν είναι ικανός να συνεχίσει το έργο του / της, ο δεύτερος διαιτητής μπορεί να αντικαταστήσει τον πρώτο διαιτητή.

24.2.2 Ο δεύτερος διαιτητής μπορεί, χωρίς να σφυρίξει, να υποδείξει λάθη εκτός της δικαιοδοσίας του / της, αλλά δεν μπορεί να επιμένει για αυτά στον πρώτο διαιτητή.

24.2.3 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει την εργασία του σημειωτή / των.

24.2.4 Ο δεύτερος διαιτητής επιβλέπει τα μέλη των ομάδων στους πάγκους και αναφέρει για κακή συμπεριφορά τους στον πρώτο διαιτητή.

24.2.5 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει τους αθλητές στους χώρους προθέρμανσης (Κανόνας 4.2.3)

24.2.6 Ο δεύτερος διαιτητής δίνει έγκριση για τις διακοπές, ελέγχει τη διάρκεια τους και απορρίπτει αντικανονικά αιτήματα.

24.2.7 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει τον αριθμό των τάϊμ άουτ και αλλαγών που χρησιμοποιήθηκαν από κάθε ομάδα και αναφέρει το

δεύτερο τάϊμ άουτ και την 5η και 6η αλλαγή στον πρώτο διαιτητή και στον προπονητή που αφορά.

- 24.2.8 Σε περίπτωση τραυματισμού ενός αθλητή, ο δεύτερος διαιτητής επιτρέπει μία κατ' εξαίρεση αλλαγή (Κανόνας 8.2) ή δίνει 3 λεπτά για να συνέλθει ο αθλητής (Κανόνας 18.1.2).
- 24.2.9 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει την κατάσταση του αγωνιστικού χώρου, κυρίως την μπροστινή ζώνη. Επίσης, ελέγχει κατά τη διάρκεια του αγώνα, ότι οι μπάλες ανταποκρίνονται ακόμη στις προδιαγραφές.
- 24.2.10 Ο δεύτερος διαιτητής επιβλέπει τα μέλη της ομάδας που βρίσκονται στην περιοχή ποινών και αναφέρει την κακή συμπεριφορά στον πρώτο διαιτητή (κανόνας 1.4.5)
- 24.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ
- 24.3.1 Στην αρχή κάθε σετ, στην αλλαγή των γηπέδων, στο αποφασιστικό σετ και όποτε κρίνεται αναγκαίο, ελέγχει ότι οι πραγματικές θέσεις των αθλητών στον αγωνιστικό χώρο, αντιστοιχούν σε αυτές των φύλλων αρχικής παράταξης.
- 24.3.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο δεύτερος διαιτητής, αποφασίζει σφυρίζει και δείχνει για:
- 24.3.2.1 λάθος θέσεις της ομάδας που δέχεται το σερβίς (Κανόνας 7.5)
- 24.3.2.2 επαφή αθλητών με το φιλέ στο κατώτερο μέρος του και με την αντένα που είναι στην πλευρά του γηπέδου για κάθε αθλητή που έρχεται σαι επαφή με την μπάλα ή προσπαθεί να παίξει με αυτή (κανόνας 12.3.1).
- 24.3.2.3 πέρασμα στο γήπεδο των αντιπάλων, και στο χώρο κάτω από το φιλέ (Κανόνας 12.2)
- 24.3.2.4 τα σφάλματα σε επιθετικό κτύπημα ή μπλοκ των αθλητών της πίσω γραμμής ή του "libero" (Κανόνες 8.5.2, 14.3.3 & 15.6.2)
- 24.3.2.5 Την επίθεση που εκτελείται από έναν αθλητή μετά από πάσα δακτύλων του παίκτη libero μέσα στην εμπρός ζώνη (κανόνας 14.3.6).
- 24.3.2.6 την μπάλα που περνά το φιλέ εκτός του οριοθετημένου χώρου στο γήπεδο του αντίπαλου ή ακουμπά την αντένα στην πλευρά του (Κανόνες 9.4.3 & 9.4.4).
- 24.3.2.7 επαφή της μπάλας με κάποιο εξωτερικό αντικείμενο ή με το δάπεδο όταν ο πρώτος διαιτητής δεν βρίσκεται σε θέση να δει την επαφή (Κανόνες 9.4.1 & 9.4.2).

24.3.3 Στο τέλος του αγώνα, υπογράφει το φύλλο αγώνα.

25. ΣΗΜΕΙΩΤΗΣ

25.1 ΘΕΣΗ

Ο σημειωτής εκτελεί τα καθήκοντά του / της καθήμενος στο τραπέζι της γραμματείας στην αντίθετη πλευρά του αγωνιστικού χώρου απέναντι από τον πρώτο διαιτητή (Διάγραμμα 10).

25.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Συμπληρώνει το φύλλο αγώνος βάσει των Κανόνων, σε συνεργασία με τον δεύτερο διαιτητή.

Χρησιμοποιεί μία κόρνα ή κάποια άλλη ηχητική συσκευή για να δώσει σήματα στους διαιτητές με βάση τα καθήκοντά του / της.

25.2.1 Πριν τον αγώνα και το σετ, ο σημειωτής :

25.2.1.1 καταγράφει τα δεδομένα του αγώνα και των ομάδων, βάσει των διαδικασιών που ισχύουν και λαμβάνει τις υπογραφές των αρχηγών και των προπονητών

25.2.1.2 καταγράφει την αρχική παράταξη κάθε ομάδας από το φύλλο αρχικής παράταξης.

Εάν δεν μπορέσει να λάβει τα φύλλα αρχικής παράταξης εγκαίρως, θα πρέπει αμέσως να ενημερώσει το δεύτερο διαιτητή.

25.2.1.3 Καταγράφει τον αριθμό και το όνομα του παίκτη libero

25.2.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο σημειωτής:

25.2.2.1 καταγράφει τους πόντους που κερδίζονται και επιβεβαιώνει ότι ο πίνακας αποτελέσματος υποδεικνύει το σωστό αποτέλεσμα

25.2.2.2 ελέγχει τη σειρά του σερβίς για κάθε ομάδα και υποδεικνύει οποιοδήποτε σφάλμα στους διαιτητές αμέσως μετά το κτύπημα του σερβίς

25.2.2.3 καταγράφει τα τάϊμ άουτ και τις αλλαγές των αθλητών, ελέγχοντας τον αριθμό τους, και ενημερώνει το δεύτερο διαιτητή

25.2.2.4 ενημερώνει τους διαιτητές για αίτημα διακοπής που δεν επιτρέπεται να γίνει

- 25.2.2.5 ανακοινώνει στους διαιτητές το τέλος των σετ, την έναρξη και τη λήξη των τεχνικών τάιμ-άουτ καθώς και τον 8ο πόντο στο αποφασιστικό σετ
- 25.2.2.6 καταγράφει κάθε ποινή
- 25.2.2.7 καταγράφει όλα τα συμβάντα όπως για αυτά ενημερώθηκε από το δεύτερο διαιτητή, π.χ. κατ' εξαίρεση αλλαγές (κανόνας 8.2), χρόνος ανάνηψης (κανόνας 18.1.2), παρατεταμένες διακοπές (κανόνας 18.3), εξωτερική παρέμβαση (κανόνας 18.2), κ.λπ.
- 25.2.3 Στο τέλος του αγώνα ο σημειωτής:
- 25.2.3.1 καταγράφει το τελικό αποτέλεσμα
- 25.2.3.2 σε περίπτωση ενστάσεως, μετά από έγκριση του πρώτου διαιτητή καταγράφει ή επιτρέπει στον αρχηγό της ομάδας να γράψει στο φύλλο αγώνα μια δήλωση για το περιστατικό για το οποίο υποβάλλει ένσταση.
- 25.2.3.3 εφόσον υπογράψει ο ίδιος το φύλλο αγώνος, λαμβάνει τις υπογραφές των αρχηγών ομάδων και κατόπιν των διαιτητών
26. ΚΡΙΤΕΣ ΓΡΑΜΜΩΝ
- 26.1 ΘΕΣΗ
- Εάν χρησιμοποιούνται μόνο δύο κριτές γραμμών, τότε αυτοί στέκονται στις γωνίες του αγωνιστικού χώρου προς το δεξί χέρι κάθε διαιτητή, διαγωνίως στα 1 έως 2 μέτρα από την γωνία.
- Ο κάθε ένας ελέγχει και την τελική γραμμή και την πλάγια γραμμή της πλευράς του / της (Διάγραμμα 10).
- Είναι υποχρεωτική η ύπαρξη τεσσάρων κριτών γραμμών σε Παγκόσμιες Διοργανώσεις της F.I.V.B.**
- Στέκονται στην ελεύθερη ζώνη 1 έως 3 μέτρα από κάθε γωνία του αγωνιστικού χώρου, στη νοητή επέκταση της γραμμής που ελέγχουν (Διάγραμμα 10).**
- 26.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ
- Οι κριτές γραμμών εκτελούν τα καθήκοντά τους χρησιμοποιώντας μία σημαία (30 X 30 εκ.) όπως υποδεικνύεται στο Διάγραμμα 12:
- 26.2.1 υποδεικνύουν την μπάλα “μέσα” ή “έξω” (κανόνας 9.3 & 9.4) όποτε η μπάλα κτυπήσει στο έδαφος κοντά στις γραμμές τους

- 26.2.2 υποδεικνύουν τις επαφές της μπάλας που πηγαίνει “έξω”, με αθλητή της ομάδας που δέχεται την μπάλα
- 26.2.3 υποδεικνύουν όποτε η μπάλα ακουμπήσει την αντένα, όποτε η μπάλα που σερβίρεται περάσει εκτός του οριοθετημένου χώρου του φιλέ, κ.λπ. (Κανόνες 9.4.3 & 9.4.4)
- 26.2.4 υποδεικνύουν εάν κάποιος αθλητής (εκτός του αθλητή που σερβίρει) πατάει εκτός του γηπέδου του / της, την στιγμή του σερβίς.
- 26.2.5 Οι κριτές γραμμών που είναι υπεύθυνοι των τελικών γραμμών υποδεικνύουν το λάθος πάτημα του αθλητή που σερβίρει (Κανόνας 13.4.2)
- 26.2.6 Κατόπιν αιτήματος του πρώτου διαιτητή, ένας κριτής γραμμών θα πρέπει να επαναλάβει την υπόδειξή του.

27. ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΗΜΑΤΑ

27.1 ΧΕΙΡΟΣΗΜΑΝΣΗ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ (Διάγραμμα 11)

Οι διαιτητές πρέπει να υποδεικνύουν μέσω της επίσημης χειροσήμανσης τη φύση του σφάλματος που σφυρίχθηκε ή την αιτία της διακοπής που εγκρίθηκε:

Η σήμανση διατηρείται για μία στιγμή, και εάν υποδεικνύεται με ένα χέρι, το χέρι αντιστοιχεί στην πλευρά της ομάδας που έχει κάνει το σφάλμα ή το αίτημα.

27.2 ΣΗΜΑΤΑ ΚΡΙΤΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΜΕ ΣΗΜΑΙΑ (Διάγραμμα 12)

Οι κριτές γραμμών πρέπει να υποδεικνύουν μέσω της επίσημης σήμανσης με σημαία, τη φύση του σφάλματος που υποδείχθηκε, και να διατηρούν τη σήμανση για μία στιγμή.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΦΥΛΛΟΥ ΑΓΩΝΑ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ

I. ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Ο σημειωτής πρέπει να ελέγξει, εάν έχουν συμπληρωθεί όλα τα αντίστοιχα τετραγωνίδια ή γραμμές που αφορούν τον αγώνα που πρόκειται να διεξαχθεί, εάν όχι πρέπει να τα συμπληρώσει ως εξής:

A. ΣΤΟ ΑΝΩ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ:

1. 1. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΓΩΝΑ:
(π.χ. Πρωταθλήματος Α, ανδρών, Κυπέλλου Ελλάδας κλπ).
1. 2. Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ Ο ΚΩΔΙΚΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ:
(π.χ. GR για την Ελλάδα).
1. 3. Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ:
(π.χ. Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας).
1. 4. ΟΜΙΛΟΣ - ΦΑΣΗ:
(π.χ. Όμιλος 4ος - Φάση: ELIM.=προκριματική, Play-off=πρόκριση ή κατάταξη, FINAL=τελική).
1. 5. ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΓΩΝΑ:
(Τον αύξοντα αριθμό του αγώνα στη συγκεκριμένη διοργάνωση).
1. 6. ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ:
(συμπληρώνεται με ένα "X" το αντίστοιχο τετραγωνίδιο με την ένδειξη "Ανδρες" ή "Γυναίκες").
1. 7. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ:
(συμπληρώνεται με ένα "X" το αντίστοιχο τετραγωνίδιο με την ένδειξη "Ανδρες" ή "Γυναίκες", "Εφηβοί" ή Νεάνιδες", "Παίδες" ή "Κορασίδες").
1. 8. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
(Ημέρα, Μήνα και Έτος).
1. 9. ΩΡΑ:
(Την προγραμματισμένη ώρα έναρξης του αγώνα π.χ. 20:00).
1. 10. ΟΜΑΔΕΣ:
(Αναγράφει τα ονόματα των αγωνιζομένων ομάδων σύμφωνα με το πρόγραμμα των αγώνων, χωρίς να συμπληρώσει τους κύκλους Α ή Β που υπάρχουν δίπλα στο όνομα της κάθε ομάδας πριν γίνει η κλήρωση (βλ. 2.3.) Σε διεθνείς συναντήσεις αναγράφει και τους κωδικούς των χωρών των αγωνιζομένων ομάδων.

B. ΣΤΟ ΚΑΤΩ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ:

(σχήμα 1)

1. 11. ΟΜΑΔΕΣ:
Στο τετραγωνίδιο με την ένδειξη ομάδες, αναγράφει τα ονόματα των αγωνιζομένων ομάδων αριστερά της μιας ομάδας και δεξιά της άλλης, με την ίδια σειρά όπως στο (1.10.), αφήνοντας τους κύκλους Α ή Β κενούς.
1. 12. ΑΡΙΘΜΟΣ & ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΚΤΗ:
Αναγράφει τους αριθμούς των φανελών και τα ονόματα των παικτών κάθε ομάδας, βάζοντας σε κύκλο τον αριθμό του αρχηγού κάθε ομάδας.
- 1.12.1 Επίσης αναγράφει στην αντίστοιχη στήλη κάθε ομάδας το όνομα και τον αριθμό του παίκτη που ορίζεται σαν "libero".
1. 13. ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΟΜΑΔΩΝ:
Αναγράφει τα ονόματα των υπευθύνων κάθε ομάδας με την ακόλουθη σειρά και ερμηνεία της συντομογραφίας του εντύπου:
C: για τον προπονητή της ομάδας
AC: για τον βοηθό προπονητή
T: για το γυμναστή της ομάδας
M: για το γιατρό ή φυσιοθεραπευτή
1. 14. ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ:
Τα αναγραφόμενα στα 1.11, 1.12, 1.12.1 & 1.13, επιβεβαιώνουν και προσυπογράφουν οι αρχηγοί των ομάδων.
1. 15. ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΠΟΝΗΤΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ:
Τα αναγραφόμενα στα 1.12., 1.13. & 1.14., επιβεβαιώνουν και προσυπογράφουν οι προπονητές των ομάδων.

Γ. ΣΤΟ ΚΑΤΩ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ:
(σχήμα 2)

Στο χώρο με την ένδειξη "ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΑΓΩΝΑ" υπογράφουν οι διαιτητές και ο σημειωτής του αγώνα, ενώ στα ονόματα των εποπτών γραμμών γίνεται μόνο η αναγραφή τους. Στη στήλη με την ένδειξη "χώρα" αναγράφεται ο κωδικός της χώρας τους.

1. 16. ΥΠΟΓΡΑΦΗ 1ου ΔΙΑΙΤΗΤΟΥ:
1. 17. ΥΠΟΓΡΑΦΗ 2ου ΔΙΑΙΤΗΤΟΥ:
1. 18. ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΗΜΕΙΩΤΟΥ:
1. 19. ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΧΡΟΝΟΜΕΤΡΗ
1. 20. ΟΝΟΜΑΤΑ ΕΠΟΠΤΩΝ: ΓΡΑΜΜΩΝ:
1. 21. ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΡΧΗΓΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ.

II. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΣ

Μετά την κλήρωση του σερβίς και πριν αρχίσει ο αγώνας ο σημειωτής πρέπει να έχει την παρακάτω πληροφόρηση:

2. 1. ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΔΙΑΙΤΗΤΗ:
α. Ποιά πλευρά του γηπέδου θα καταλάβει κάθε ομάδα
β. Ποιά ομάδα θα σερβίρει πρώτη
2. 2. ΑΠΟ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΑΙΤΗΤΗ:
Να παραλάβει τις αρχικές θέσεις των παικτών κάθε ομάδας όπως αυτές αναγράφονται στο χαρτάκι των θέσεων

- (σχήμα 3).
2. 3. Έχοντας τις πληροφορίες αυτές ο σημειωτής συνεχίζει τη συμπλήρωση του φύλλου αγώνα ως εξής:
- α. Στο πάνω και αριστερό τετράγωνο με τον τίτλο “ΣΕΤ 1” γράφει τις ομάδες Α ή Β στους αντίστοιχους χώρους όπως αυτές θα αγωνιστούν στο γήπεδο, έτσι ώστε η ομάδα “Α” να βρίσκεται αριστερά του και η “Β” δεξιά του. Διαγράφει επίσης μ’ένα “Χ” την ένδειξη “S” για την ομάδα που θα σερβίρει πρώτη και την ένδειξη “R” για την ομάδα που θα υποδεχτεί πρώτη την μπάλα. Τέλος συμπληρώνει με τα γράμματα “Α” ή “Β” τους κύκλους που αντιστοιχούν σε κάθε ομάδα στις παραγράφους 1. 10 & 1. 11.
  - β. Στο “ΣΕΤ 2” γράφει αντίστοιχα στα ονόματα των ομάδων “Α” δεξιά του και “Β” αριστερά του, διαγράφοντας επίσης με ένα “Χ” για κάθε ομάδα την ένδειξη “S” ή “R”, για να δείξει ότι στο σετ αυτό η ομάδα που σέρβιρε πρώτη προηγουμένως τώρα υποδέχεται πρώτη την μπάλα και αντίθετα.
  - γ. Κάτω από το τετράγωνο “ΣΕΤ 1” είναι το τετράγωνο που αφορά το “ΣΕΤ 3”. Εδώ ο σημειωτής γράφει τα ονόματα των ομάδων και διαγράφει το “S” ή “R” αντίστοιχα με τον ίδιο τρόπο όπως στο “ΣΕΤ 1”
  - δ. Εάν χρειαστεί στο δεξιό μέρος και κάτω από το “ΣΕΤ 2” είναι το τετράγωνο που αφορά το “ΣΕΤ 4”, όπου ο σημειωτής τηρεί την ίδια διαδικασία που ακολούθησε στο “ΣΕΤ 2”.
2. 4. Από το χαρτάκι περιστροφής που παρέλαβε από το δεύτερο διαιτητή, ο σημειωτής προχωρεί στην καταγραφή των αρχικών θέσεων κάθε ομάδας ως εξής: (σχήμα 4)
- α. Καταγράφει κάτω από τα τετραγωνίδια με τη Λατινική αρίθμηση “I - VI” (διάταξη σερβίς) και στη γραμμή με την ένδειξη “No παικτών έναρξης”, στη πλευρά κάθε ομάδας τους αριθμούς των παικτών, όπως αυτοί έχουν αναγραφεί και με την ίδια σειρά Λατινικών χαρακτήρων I έως VI στο χαρτάκι των θέσεων (σχήμα 3)
  - β. Π.χ. (σχήμα 4) Για την ομάδα “Α” κάτω από το “I” το No 8
κάτω από το “II” το No 4
κάτω από το “III” το No 5 κ.λπ.
Για την ομάδα “Β” κάτω από το “I” το No 3
κάτω από το “II” το No 1
κάτω από το “III” το No 6 κ.λπ.

II. ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Κατά τη διάρκεια του αγώνα ο σημειωτής ενεργεί ως εξής:
(σχήμα 4)

- 3. 1. Στην αρχή του τετραγώνου “SET 1” και στο τετραγωνίδιο με την ένδειξη “ENAPΞH”, καταγράφει το χρόνο σε ώρες και λεπτά που έγινε το πρώτο σερβίς π.χ. 16:00.
- 3. 2. Ελέγχει τη σειρά περιστροφής των παικτών στο σερβίς, σύμφωνα με τη διάταξη που έχουν αναγραφεί, στη δεύτερη σειρά του τετραγώνου του κάθε σετ και κάτω από τους Λατινικούς χαρακτήρες I - VI, την οποία πρέπει να ακολουθούν.

3. 3 Καταγράφει τα σερβίς κάθε παίκτη και ελέγχει το αποτέλεσμα κάθε σερβίς, ακολουθώντας τη σειρά των τετραγωνιδίων 1 - 8, στην αντίστοιχη στήλη του αριθμού του παίκτη που σερβίρει, που αντιστοιχεί στις τέσσερις σειρές με την ένδειξη “περιστροφές του σερβίς” που υπάρχουν στο έντυπο και στο αριστερό μέρος του τετραγώνου του σετ.

Αναλυτικά ο σημειωτής εδώ προχωρεί, με τη σειρά που περιγράφονται, στις παρακάτω ενέργειες:

- α. Σημειώνει με “√” το πρώτο σερβίς στο αριθμό του τετραγωνιδίου “1”, στη στήλη του παίκτη που σερβίρει. Όταν η ομάδα χάσει το δικαίωμα να σερβίρει, ο σημειωτής γράφει το σύνολο των πόντων που κέρδισε η ομάδα με το σερβίς στη κατοχή της στο συγκεκριμένο σημείο του αγώνα.
ΣΧΟΛΙΟ: (π.χ. 4 το σύνολο των πόντων που κέρδισε η ομάδα “Α”, με τον παίκτη της Νο 8 στο σερβίς).
- β. Κατόπιν ο σημειωτής σημειώνει ένα “X” στο τετραγωνίδιο “1” της στήλης “I” της αντίπαλης ομάδας, ώστε η ομάδα να περιστραφεί κατά μία θέση και να έχει σειρά για σερβίς ο παίκτης με τον αριθμό που είναι γραμμένος στη στήλη “II”. Στο τετραγωνίδιο “1” της στήλης “II” ο σημειωτής σημειώνει ένα “√” πάνω στον αριθμό “1”.
ΣΧΟΛΙΟ: (π.χ. το “X” έχει σημειωθεί στη στήλη των περιστροφών του σερβίς του παίκτη Νο 3 της ομάδας της “B”, αφού από τη κλήρωση η ομάδα του δεν κέρδισε το δικαίωμα του σερβίς, ώστε να δικαιούται ο παίκτης αυτός να σερβίρει πρώτος με αποτέλεσμα να χάσει το δικαίωμα αυτό).
- γ. Δεξιά των γραμμών με τη Λατινική αρίθμηση “I - VI” και για κάθε ομάδα υπάρχει η στήλη με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ” και αρίθμηση από το 1 - 48 όπου καταγράφονται οι πόντοι των ομάδων. Οι στήλες αυτές αναφέρονται στο τρέχον αποτέλεσμα του αγώνα και ο σημειωτής πρέπει να διαγράφει με μία διαγώνια γραμμή πόντο προς πόντο, αυτούς που κερδίζει κάθε ομάδα με την αριθμητική τους σειρά. Όταν η ομάδα χάσει το δικαίωμα του σερβίς, ο τελευταίος αριθμός της στήλης των πόντων που έχει διαγραφεί πρέπει να είναι ο ίδιος με τον αριθμό των πόντων που είχε γραφεί στο τετραγωνίδιο της στήλης “1” του παίκτη που πραγματοποιούσε το σερβίς στο συγκεκριμένο σημείο του αγώνα.
ΣΧΟΛΙΟ: (π.χ. οι πόντοι που έχουν διαγραφεί στη στήλη των “ΠΟΝΤΩΝ” της ομάδας της “B” είναι ένας, όσοι και οι πόντοι που έχουν γραφεί στη στήλη “II” και στο τετραγωνίδιο “1” του παίκτη Νο 3 που είχε το δικαίωμα του σερβίς για την ομάδα του βλ. σχήμα 4).

3. 4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕΡΒΙΣ ΣΤΟ ΣΕΤ:

- α. Η ομάδα “Α” έχει κερδίσει από την κλήρωση το δικαίωμα να σερβίρει πρώτη με τον παίκτη ο Νο 8, που έχει αναγραφεί στην περιστροφή “1”. Η ομάδα “Α” κερδίζει τη φάση και ένα πόντο,

τότε ο σημειωτής διαγράφει με μία διαγώνιο γραμμή τον αριθμό 1 από τη στήλη των πόντων της ομάδας αυτής. Η ομάδα "Α" συνεχίζει να έχει το σερβίς και κερδίζει και δεύτερο πόντο, τότε ο σημειωτής διαγράφει τον αριθμό 2 της στήλης των πόντων κ.ο.κ. Μετά την κατάκτηση τεσσάρων πόντων η ομάδα "Α" χάνει το δικαίωμα του σερβίς, τότε ο σημειωτής γράφει το σύνολο των πόντων συνεπώς 4 στο τετραγωνίδιο "1" της στήλης "I" του παίκτη Νο 8 της ομάδας "Α". Με τον τρόπο αυτό γνωρίζουμε ότι η ομάδα "Α" κέρδισε 4 πόντους όταν ο παίκτης Νο 8 είχε το δικαίωμα του σερβίς.

- β. Ο σημειωτής στη συνέχεια σημειώνει ένα "X" στο τετραγωνίδιο "1" της στήλης "I" στο τομέα που αντιστοιχεί στην ομάδα "B", γεγονός που σημαίνει ότι η ομάδα "B" πρέπει να περιστραφεί κατά μια θέση προκειμένου να εκτελέσει το πρώτο δικό της σερβίς με τον επόμενο κατά σειρά περιστροφής παίκτη. Κατόπιν ο σημειωτής σημειώνει ένα "√" στο τετραγωνίδιο "1" που αντιστοιχεί στη στήλη "II", δείχνοντας έτσι ότι ο παίκτης Νο 1 της ομάδας "B" σερβίρει για πρώτη φορά και ταυτόχρονα ο σημειωτής διαγράφει και ένα πόντο από τη στήλη "ΠΟΝΤΟΙ" της ίδιας ομάδας. Η ομάδα "B" κερδίζει ένα πόντο και διαγράφεται ο αριθμός 2 από τη στήλη των πόντων της. Στη συνέχεια η ομάδα "B" χάνει τη φάση και μαζί και το δικαίωμα του σερβίς, ο σημειωτής τότε γράφει τον αριθμό 2 στο τετραγωνίδιο "1" της στήλης "II" του παίκτη Νο 1 της ομάδας "B" που είχε το σερβίς. Αυτό σημαίνει ότι η ομάδα "B" με τον παίκτη Νο 1 στο σερβίς κέρδισε δύο πόντους όταν αυτός τελείωσε τα σερβίς του.
- γ. Ο σημειωτής επιστρέφει στον τομέα της "Α" ομάδας και σημειώνει ένα "√" στο τετραγωνίδιο "1" της στήλης "II" για να δείξει ότι ο παίκτης Νο 4, που αναγράφεται στη στήλη αυτή, είναι αυτός που θα σερβίρει τώρα και ταυτόχρονα διαγράφει ένα πόντο από τη στήλη "ΠΟΝΤΟΙ" της ίδιας ομάδας. Ο παίκτης Νο 4 έχει κερδίσει τρεις πόντους πριν χάσει το δικαίωμα του σερβίς και ο σημειωτής πρέπει να σημειώσει τον αριθμό 7 στο τετραγωνίδιο "1" της στήλης "II" του παίκτη Νο 4 της ομάδας "Α" κ.ο.κ.
- δ. Ο σημειωτής συνεχίζει κατ' αυτόν το τρόπο επιτυχώς μέχρι το τέλος του σετ, που τελείωσε με 25 : 21 υπέρ της "Α" ομάδας. Στο σημείο αυτό αναγράφει στο τετραγωνίδιο με την ένδειξη "ΛΗΞΗ" την ώρα λήξης του σετ 16:25' στο τετράγωνο που είναι κρατημένο για το σκοπό αυτό (βλέπε σχήμα 5).
- ε. Σε περίπτωση ισοβαθμίας 24:24, η ομάδα που κερδίζει πρώτη διαφορά δύο πόντων κερδίζει και το σετ.
- ζ. Οι αριθμοί που δεν διαγράφησαν από τη στήλη των πόντων κάθε ομάδας ακυρώνονται και το τελευταίο σκορ πόντων καταγράφεται για κάθε ομάδα στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο των περιστροφών του παίκτη που σέρβιρε τελευταίος (βλέπε σχήμα 5). Το τελευταίο σκορ πόντων που επετεύχθη γράφεται στο τετραγωνίδιο περιστροφών του παίκτη που σέρβιρε τελευταίος ή εκείνου που επρόκειτο τελικά να σερβίρει τελευταίος για το σερβίς της νίκης του σετ.

- η. Το τελικό σκορ κάθε ομάδας σημειώνεται στο τομέα που αντιστοιχεί σε κάθε ομάδα για κάθε σετ και μέσα σε κύκλο.
3. 5. ΣΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΥ 5ου ΣΕΤ:
Μετά την κλήρωση, ο σημειωτής γράφει μέσα στους κύκλους του 5ου σετ “Α” ή “Β” που αντιστοιχούν σε κάθε ομάδα, έτσι που να έχει αριστερά του την ομάδα που παίζει στο αριστερό μέρος του γηπέδου:
- α. Ο σημειωτής κατόπιν ακολουθεί την ίδια διαδικασία όπως και στο πρώτο σετ, χρησιμοποιώντας τους δύο πρώτους τομείς του τετραγώνου από αυτούς που αφορούν το 5ο σετ.
- β. Η αλλαγή των γηπέδων πραγματοποιείται μετά από τους 8 πόντους που έχει κερδίσει η ομάδα που έχει το σερβίς ή που αποκτά το δικαίωμά του.
- γ. Με την αλλαγή των γηπέδων μετά τους 8 πόντους, ο σημειωτής συνεχίζει στον τρίτο προς τα δεξιά του τομέα γράφοντας πάλι τη σειρά περιστροφής και τους πόντους της ομάδας που είχε αρχικά γράψει στον αριστερό τομέα. Το σύνολο των πόντων που έχουν επιτευχθεί από την ομάδα αυτή και τη συγκεκριμένη στιγμή της αλλαγής των γηπέδων καταγράφονται μέσα στο κύκλο με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ ΑΛΛΑΓΗΣ”, που υπάρχει στην επάνω σειρά του τρίτου τομέα του 5ου σετ. Οι πόντοι που έχουν επιτευχθεί μετά την αλλαγή των γηπέδων πρέπει να διαγραφούν από τη δεξιά στήλη των αλλαγών με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ” του τρίτου τομέα (η αρίθμηση είναι 1-30).
- δ. Εάν υπάρχει ευκαιρία για σερβίς, η ομάδα η οποία αποκτά το δικαίωμα να σερβίρει σημειώνει 1 πόντο: Ο σημειωτής διαγράφει τον αμέσως επόμενο πόντο από τη στήλη με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ” και σημειώνει το συνολικό αριθμό των πόντων στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο της περιστροφής με την ένδειξη “II”.
- ε. Σε περίπτωση ισοπαλίας 14:14, το σετ συνεχίζεται μέχρι μία ομάδα από τις δύο να αποκτήσει διαφορά 2 πόντων από την άλλη
3. 6. ΑΛΛΑΓΕΣ
Η διαδικασία καταγραφής των αλλαγών παικτών από αυτούς που ξεκίνησαν το σετ είναι η ακόλουθη:
- α. Το Νο του παίκτη που μπαίνει στο γήπεδο πρέπει να γραφεί στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο κάτω από το Νο του παίκτη που βγαίνει από το γήπεδο.
- β. Στην ίδια στήλη και στο επάνω τετραγωνίδιο από αυτά με την ένδειξη “Αποτέλεσμα” πρέπει να γράφεται το σκορ και των δύο ομάδων τη στιγμή της αλλαγής του παίκτη, με το σκορ της ομάδας που ζήτησε την αλλαγή αριστερά και της άλλης δεξιά. Δηλαδή πρώτο αναγράφεται το σκορ της ομάδας που πραγματοποιεί την αλλαγή. Όταν ο παίκτης που αντικατέστησε κάποιον έρθει η σειρά του να αντικατασταθεί:
- γ. Ο σημειωτής βεβαιώνεται ότι ο αριθμός του παίκτη που θα τον αντικαταστήσει είναι ο ίδιος με τον επάνω αναγραφόμενο αριθμό του παίκτη που έγινε η αλλαγή, δηλαδή αυτόν που βγήκε πριν από το γήπεδο. Ο δεύτερος αριθμός δηλαδή του παίκτη της

αλλαγής, μπαίνει μέσα σε κύκλο για να δείξει ότι ο παίκτης αυτός δεν μπορεί κανονικά να ξαναμπεί στο γήπεδο στο συγκεκριμένο σετ.

- δ. Το αποτέλεσμα των πόντων της στιγμής εκείνης πρέπει να γραφεί στο από κάτω τετραγωνίδιο της ένδειξης “Αποτέλεσμα”.
- ε. Παράδειγμα: Ο παίκτης Νο 5 της “B” ομάδας αντικατέστησε τον παίκτη Νο 6 της ίδιας ομάδας όταν το αποτέλεσμα ήταν 3 : 6 και ο Νο 6 επανήλθε στη θέση του όταν το αποτέλεσμα ήταν 5 : 9. Ο πρώτος αριθμός του αποτελέσματος είναι πάντοτε ο αριθμός των πόντων που έχουν κερδιθεί ως τη στιγμή εκείνη από την ομάδα που πραγματοποίησε την αλλαγή (βλέπε σχήμα 5).
- ζ. Οι αντικαταστάσεις παικτών με τον παίκτη “libero” δεν καταγράφονται στο φύλλο αγώνα.

3. 7. TIME - OUTS:

Κάτω από την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ” κάθε ομάδας υπάρχουν 2 τετραγωνίδια με την ένδειξη “T”.

- α. Όταν μία ομάδα παίρνει το πρώτο της “time-out” (διακοπή του αγώνα), ο σημειωτής σημειώνει στο επάνω από τα δύο τετραγωνίδια των διακοπών, τους πόντους που έχουν κερδιθεί και από τις δύο ομάδες τη στιγμή αυτή.
- β. Όταν η ίδια ομάδα παίρνει το δεύτερο “time-out” ο σημειωτής σημειώνει, στο από κάτω από τα δύο τετραγωνίδια των διακοπών, τους πόντους που έχουν κερδιθεί και από τις δύο ομάδες τη στιγμή αυτή. Ο πρώτος αριθμός του αποτελέσματος είναι πάντοτε ο αριθμός των πόντων που έχουν κερδιθεί ως τη στιγμή εκείνη από την ομάδα που ζήτησε το “time-out”.
- γ. Παράδειγμα: Η ομάδα “B” ζήτησε και πήρε το πρώτο της “time-out” όταν το αποτέλεσμα ήταν 5 : 9 ενώ το δεύτερο το πήρε όταν το αποτέλεσμα του σετ ήταν 9 : 13 (βλέπε σχήμα 5)

3. 8. Η ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ: (σχήμα 6)

- α. Για ανάρμοστη συμπεριφορά ή άλλο παράπτωμα:
  - 1. Όλες οι ποινές πρέπει να αναγράφονται στο κάτω αριστερό μέρος του φύλλου αγώνα και στο τετράγωνο με την ένδειξη “ΠΟΙΝΕΣ”, σημειώνοντας το Νο του παίκτη ή του αρχικά υπογράφοντος ως υπευθύνου στο δεξιό τετράγωνο με την ένδειξη “ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΟΜΑΔΩΝ” (βλέπε 1. 13). Για τις ατομικές ποινές και στην αντίστοιχη στήλη σημειώνεται: “P” για την ποινή (κίτρινη κάρτα), “E” για την αποβολή για ένα σετ (κόκκινη κάρτα) και “D” για αποβολή από όλο τον αγώνα (κίτρινη και κόκκινη κάρτα μαζί). Η στήλη “A” ή “B” δείχνει την ομάδα, η στήλη “ΣΕΤ” δείχνει τον αριθμό του σετ, ενώ η στήλη “Αποτέλεσμα” δείχνει το σκορ της στιγμής εκείνης που επεβλήθη η ποινή.
  - 2. Οι πόντοι που κερδίζονται από ποινές που επιβάλλονται στους αντιπάλους, πρέπει να μπαίνουν μέσα σε κύκλο στη στήλη με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ”.

ΣΧΟΛΙΟ: (π.χ. στο πρώτο σετ του αγώνα η ομάδα “B” κέρδισε τον τρίτο της πόντο από ποινή που επεβλήθη από τον διαιτητή στην αντίπαλη ομάδα, βλέπε σχήμα 5).

- β. Ποινές καθυστέρησης:
1. Οι ποινές καθυστέρησης του παιχνιδιού πρέπει να αναγράφονται στο κάτω και αριστερό μέρος του τετραγώνου των ποινών, σημειώνοντας στις αντίστοιχες στήλες:
“D” για την καθυστέρηση του αγώνα,
“W” για την παρατήρηση και
”Αποτέλεσμα” το σκορ της στιγμής εκείνης.
  2. Η ποινή καθυστέρησης τιμωρείται με την απώλεια του πόντου και ο σημειωτής πρέπει να την αναγράψει ακολουθώντας την κανονική διαδικασία βάζοντας σε κύκλο τον πόντο αυτό στη στήλη με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ”, αφού πρώτα έχει συμπληρώσει τα αντίστοιχα τετραγωνίδια των ποινών όπως περιγράφονται πιο πάνω.

IV. ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ: (σχήμα 7)

Μετά από κάθε σετ και με το τέλος του αγώνα ο σημειωτής συμπληρώνει το τετράγωνο με την ένδειξη “ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ”:

4. 1. Το όνομα της ομάδας “A” στο αριστερό μέρος του πίο πάνω τετραγώνου και το όνομα της ομάδας “B” στο δεξιό.
4. 2. Στη στήλη με την ένδειξη “ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΤ” και δίπλα στον αριθμό κάθε σετ που παίχτηκε, το χρόνο της διάρκειάς του σε λεπτά, ενώ στο τετραγωνίδιο με την ένδειξη “συνολική διάρκεια του σετ” σημειώνει τη συνολική διάρκεια του αγώνα αθροίζοντας τα λεπτά των σετ που παίχτηκαν.
4. 3. Στη στήλη με την ένδειξη “ΠΟΝΤΟΙ” για κάθε ομάδα γράφει στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο κάθε σετ τους πόντους που πέτυχε κάθε ομάδα, ενώ στη γραμμή με την ένδειξη “TOTAL” το σύνολο των πόντων που κερδίθηκαν από κάθε ομάδα σε όλα τα σετ που παίχτηκαν.
4. 4. Στη στήλη με την ένδειξη “W” (Winner) γράφει το γράμμα “W” στο τετραγωνίδιο που αντιστοιχεί στην πλευρά της ομάδας που κέρδισε το σετ, κατόπιν στη γραμμή με την ένδειξη “TOTAL” γράφει αριθμητικά το σύνολο των σετ που κέρδισε κάθε ομάδα.
4. 5. Στη στήλη με την ένδειξη “S” και στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο κάθε σετ και για κάθε ομάδα γράφει τον αριθμό των αλλαγών που πραγματοποίησαν σε κάθε σετ. Στην αντίστοιχη γραμμή με την ένδειξη “TOTAL” γράφει αριθμητικά το σύνολο των αλλαγών που πραγματοποίησε κάθε ομάδα στα σετ που παίχτηκαν.
4. 6. Στη στήλη με την ένδειξη “T” και στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο κάθε σετ και για κάθε ομάδα γράφει τον αριθμό των “time-outs” που πήρε σε κάθε σετ. Στην αντίστοιχη γραμμή με την ένδειξη “TOTAL” γράφει αριθμητικά το σύνολο των “time-outs” που πήρε κάθε ομάδα στα σετ που παίχτηκαν.
4. 7. Στη συνέχεια γράφει την ώρα έναρξης και λήξης του αγώνα στα αντίστοιχα τετραγωνίδια του κάτω μέρους των αποτελεσμάτων και

στο δεξιό μέρος αυτών τη συνολική διάρκεια του αγώνα σε ώρες και λεπτά. Στην τελευταία γραμμή του τετραγώνου με την ένδειξη “ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ” γράφει το όνομα της νικήτριας ομάδας και δεξιότερα το τελικό αποτέλεσμα του σετ (π.χ. ΝΙΚΗΤΗΣ / WINNER USA 3 : 0)

4. 9. Ο σημειωτής γράφει ή του επιτρέπεται να γράψει μετά από άδεια του πρώτου διαιτητή, όποια διαμαρτυρία ή ισχυρισμό υπέπεσε στην αντίληψή του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο αρχηγός της ομάδας μπορεί να υπαγορεύσει ή να γράψει τους ισχυρισμούς του στη στήλη με την ένδειξη “ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ”.
4. 10. Τέλος στο τετράγωνο με την ένδειξη “ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΑΓΩΝΑ” (σχήμα 2) γράφονται τα ακόλουθα ονόματα και υπογράφουν κατά σειρά:
- α) ο σημειωτής
  - β) οι δύο αρχηγοί των ομάδων
  - γ) ο δεύτερος διαιτητής
  - δ) ο πρώτος διαιτητής.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΕΙΡΟΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ
Διάγραμμα 11 (1 έως 5)

Χειροσημάνσεις που εκτελούνται από: Καταστάσεις που υποδεικνύονται

A = Πρώτο διαιτητή

B = Δεύτερο διαιτητή

1. A
Κίνηση του χεριού προς υπόδειξη
της κατεύθυνσης του σερβίς
Εγκριση για σερβίς
13.3
2. A B
Προέκταση του χεριού προς
την πλευρά της ομάδας που
θα σερβίρει
Ομάδα που θα σερβίρει
22.2.3.γ
3. A B
Σηκώνει τα χέρια του εμπρός
πίσω και τα περιστρέφει γύρω
από το σώμα του
Αλλαγή γηπέδων
19.2
4. A B
Τοποθέτηση της παλάμης του ενός
χειριού επάνω από τα δάκτυλα του
άλλου σε κατακόρυφη στάση
Τάϊμ άουτ
16.2
5. A B
Κυκλική κίνηση πήχεων των χεριών
(ό ένας γύρω από τον άλλο)
Αλλαγή
16.2
6. A
Επίδειξη κίτρινης κάρτας για προειδο-
ποίηση και κόκκινης κάρτας για
ποινή
Προειδοποίηση ή ποινή
κακής συμπεριφοράς
21.2.1 ή 21.2.2
7. A
Επίδειξη και των δύο καρτών
ταυτόχρονα για προσωρινό
αποκλεισμό
Προσωρινός αποκλεισμός
21.2.3
8. A
Επίδειξη και των δύο καρτών
ξεχωριστά για οριστικό
αποκλεισμό
Οριστικός αποκλεισμός
21.2.4
9. A B
Σταύρωμα των πήχεων
μπροστά στο στήθος
Τέλος του σετ (ή αγώνα)
6.2

με τις παλάμες ανοικτές	6.3
10. A Σηκώνει το χέρι του τεντωμένο με την παλάμη του προς τα επάνω	Η μπάλα δεν υψώθηκε ή απελευθερώθηκε κατά το κτύπημα του σερβίς 13.4.1
11. A Σηκώνει πέντε (ή τρία) δάκτυλα του χεριού ανοικτά	Καθυστέρηση στο σερβίς 13.4.3 & 13.5.2
12. A B Σηκώνει και τα δύο χέρια κάθετα με τις παλάμες μπροστά	Σφάλμα στο μπλοκ 15.6.β,γ ή προπέτασμα 13.6
13. A B Κάνει μία κυκλική κίνηση με τον δείκτη του χεριού	Σφάλμα σε θέσεις ή περιστροφή 7.5 ή 7.7
14. A B Δείχνει με το βραχίονα και τα δάκτυλα προς το δάπεδο	Μπάλα “μέσα” 9.3
15. A B Σηκώνει τα χέρια του κάθετα με ανοικτές τις παλάμες προς το σώμα του.	Μπάλα “έξω” 9.4
16. A Σηκώνει αργά το χέρι του με την παλάμη του προς τα επάνω	Γιαστό 10.3.γ
17. A B Σηκώνει δύο δάκτυλα του χεριού του σε ανοικτή θέση	Διπλή επαφή 10.3.δ
18. A B Σηκώνει τέσσερα δάκτυλα του χεριού του σε ανοικτή θέση	Τέσσερα κτυπήματα 10.3.α
19. A B Ακουμπάει την κορυφή του φιλέ ή την πλευρά του, ανάλογα με το σφάλμα	Επαφή αθλητή ή της μπάλας από σερβίς με το φιλέ 12.4.δ & 13.7.2.β
20. A Τοποθετεί το χέρι του πάνω από το φιλέ, με την παλάμη προς τα κάτω	Υπέρβαση πέρα από το φιλέ 12.4.α
21. A B	

Κίνηση του χεριού προς τα κάτω με την παλάμη ανοικτή	Αντικανονικό επιθετικό κτύπημα από αθλητή της πίσω γραμμής ή σερβίς του αντίπαλου 14.3.γ & 14.3.δ
22. A B Δείχνει την κεντρική γραμμή	Πέρασμα στο γήπεδο του αντίπαλου ή της μπάλας κάτω από το φιλέ
23. A Σηκώνει και τους δύο αντίχειρες κάθετα	12.4.γ & 11.1.3 Διπλό σφάλμα και επανάληψη 6.1.1.β & 10.1.2.γ
24. A B Ακουμπάει τα δάκτυλα του ενός χεριού στην παλάμη του άλλου σε κάθετη θέση	Επαφή με την μπάλα
25. A Δείχνει τον καρπό του χεριού του με κίτρινη κάρτα ή κόκκινη	Προειδοποίηση για καθυστέρηση. Ποινή για καθυστέρηση

ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΕΙΡΟΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΜΕ ΣΗΜΑΙΑ
Διάγραμμα 12 (1 έως 5)

Σημάνσεις με σημαία που εκτελούνται από κριτή γραμμών	Καταστάσεις που υποδεικνύονται
1. Δείχνει με τη σημαία προς τα κάτω	Μπάλα “μέσα” 9.3
2. Σηκώνει τη σημαία κάθετα	Μπάλα “έξω”
3. Σηκώνει τη σημαία και ακουμπάει την κορυφή της με την παλάμη του ελεύθερου χεριού	Επαφή με την μπάλα 26.2.β
4. Κυματίζει τη σημαία πάνω από κεφάλι και δείχνει προς την αντένα ή την τελική γραμμή	Μπάλα περνάει έξω από το οριοθετημένο διάστημα ή λάθος πάτημα του αθλητή που σερβίρει 9.4.β, γ δ & 13.4.2
5. Σηκώνει και σταυρώνει τα χέρια του μπροστά στο στήθος του.	Αδυναμία απόφασης